

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

СУЧАСНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Адамчук Марічка Анатоліївна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Гладчук Ольга Михайлівна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № 14 від 27 травня 2025 р.*

Завідувач кафедри фінансів і кредиту

_____ *проф. Нікіфоров П.О.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СУЧАСНИХ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ.....	5
1.1. Еволюція, суть банківських операцій та їх цілі.....	5
1.2. Основні принципи та класифікація банківських операцій.....	9
1.3. Сучасні тенденції здійснення операцій банківськими установами в умовах цифрової трансформації.....	14
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В АТ УКРСИББАНК.....	20
2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності АТ УкрСиббанк.....	20
2.2. Аналіз різновидів операцій, які здійснює АТ УкрСиббанк.....	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	35
3.1. Основні проблеми здійснення банківських операцій у сучасних реаліях...	35
3.2. Шляхи подальшої оптимізації операцій банків в Україні.....	39
3.3. Розвиток інноваційних банківських операцій із урахуванням зарубіжного досвіду.....	44
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	60

АНОТАЦІЯ

Адамчук М.А. Сучасні операції банків України – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню особливостей здійснення сучасних банківських операцій в Україні, з урахуванням актуальних тенденцій у фінансовому секторі. Розглянуто теоретичні основи банківських операцій, зокрема їх сутність, цілі, класифікацію та особливості в сучасних умовах. Проаналізовано фінансово-економічну діяльність АТ «УкрСиббанк» та основні операції, які здійснює банк. Визначено ключові проблеми, що впливають на ефективність банківських операцій, та запропоновано напрями їх удосконалення з урахуванням інноваційних рішень і міжнародного досвіду.

Ключові слова: банк, банківські операції, банківська система, технології, фінансова стійкість, сучасність.

ABSTRACT

Adamchuk M.A. Modern operations of Ukrainian banks – Manuscript. Qualification work for the acquisition of the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2025.

The qualification work is devoted to the study of the features of modern banking operations in Ukraine, taking into account current trends in the financial sector. The theoretical foundations of banking operations were considered, in particular their essence, goals, classification and features in modern conditions. The financial and economic activities of JSC Ukrsibbank and the main operations carried out by the bank were analyzed. Key problems affecting the efficiency of banking operations were identified, and directions for their improvement were proposed, taking into account innovative solutions and international experience.

Keywords: bank, banking operations, banking system, technologies, financial stability, modernity.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ М.А. Адамчук

ВСТУП

Сучасний банківський сектор — це фундаментальна складова економіки будь-якої держави, яка забезпечує ефективний рух фінансових ресурсів, підтримує стабільність грошового обігу та стимулює економічний розвиток. В умовах стрімких змін економічного середовища, інтеграції України до світових фінансових ринків та цифрової трансформації особливої актуальності набуває вивчення операцій банків, які є основою їхньої діяльності та ключовим інструментом задоволення фінансових потреб клієнтів.

Актуальність теми дослідження. Операції банків виступають не лише засобом здійснення платіжного обігу, кредитування чи збереження коштів, але й каталізатором розвитку економіки загалом. Зокрема, вони забезпечують функціонування ринку капіталів, підтримують малий і середній бізнес, сприяють зростанню інвестиційної активності та адаптації до сучасних викликів, таких як глобалізація, фінансові кризи та військові конфлікти. У сучасних умовах глобалізації, економічних викликів і технічного прогресу банківська діяльність набуває нових форм і стає невід’ємною частиною соціально-економічного розвитку країни.

Актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку шляхів підвищення ефективності банківських операцій, удосконалення їхньої регуляції та адаптації до потреб клієнтів. Аналізуючи сучасні підходи до проведення операцій, можна виявити слабкі місця та можливості для впровадження інновацій, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності українських банків.

Метою даної бакалаврської роботи є обґрунтування заходів щодо вдосконалення сучасних банківських операцій в Україні з урахуванням інноваційних тенденцій та зарубіжного досвіду. Особлива увага приділяється аналізу практичної діяльності АТ «УкрСиббанк», виявленню ключових проблем у здійсненні банківських операцій, а також розробці напрямків підвищення їх ефективності в умовах динамічного розвитку фінансового ринку.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі **завдання**:

1. Розглянути теоретичні засади сучасних банківських операцій, зокрема їх суть, цілі, принципи, класифікацію та різновиди, з акцентом на інноваційні підходи.
2. Провести аналіз фінансово-економічних показників діяльності АТ «УкрСиббанк» та дослідити основні види операцій, які здійснює банк.
3. Визначити ключові проблеми, що впливають на ефективність банківських операцій у сучасних умовах.
4. Обґрунтувати шляхи оптимізації банківських операцій, враховуючи інноваційні можливості та зарубіжний досвід.

Об'єктом дослідження бакалаврської роботи є економічні взаємовідносини, які виникають у процесі здійснення банківських операцій в умовах сучасної економіки.

Предметом дослідження виступають механізми здійснення сучасних банківських операцій, що здійснюються банківськими установами, охоплюючи аналіз їхніх особливостей, тенденцій розвитку, інноваційних підходів і механізмів реалізації в контексті економічних викликів і регуляторних змін.

Методологічною основою кваліфікаційної роботи слугує досвід міжнародної та вітчизняної економічної практики. Для здійснення дослідження були використані загальнонаукові та спеціалізовані **методи** економічного аналізу. Зокрема, порівняння, аналіз і обробка статистичних даних, синтез, індукція та дедукція, економіко-математичне моделювання та графічний метод.

Інформаційною базою роботи стали матеріали з офіційних статистичних джерел, наукових статей, фінансових звітів, законодавчих актів, аналітичних досліджень, а також дані з офіційного сайту Національного банку України.

Структура кваліфікаційної роботи включає основну частину обсягом 46 сторінок, яка складається з трьох розділів, що містять вісім підрозділів. Окрім цього, робота містить доповнення у вигляді дев'яти рисунків та шести таблиць, а також три додатки, що включають більш детальну інформацію, пов'язану з проведеним дослідженням.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СУЧАСНИХ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Еволюція, суть банківських операцій та їх цілі

У сучасних умовах банківська система стикається з необхідністю постійного пошуку балансу між мінімізацією ризиків та забезпеченням достатньої прибутковості. Банки, як суб'єкти підприємницької діяльності та фінансові посередники, використовують різноманітні інструменти управління для досягнення цієї мети. Водночас, ефективність функціонування банківської системи безпосередньо пов'язана з макроекономічними показниками країни.

"Початок здійснення банківських операцій відображає зародження власне банківської справи, яке припадає на VII – VI ст. до нашої ери, коли у стародавньому Вавилоні поряд з храмами здійснювались такі операції, як прийом вкладів та видача позичок. Банківські операції у Стародавній Греції у V – IV ст. до нашої ери, крім храмів, здійснювались також приватними особами, зокрема прийом вкладів, обмін монет, надання позичок. За такими ж операціями у III ст. до нашої ери банківські операції набули розвитку в Стародавньому Римі" [8].

Витоки сучасної банківської справи можна простежити у діяльності стародавніх банкірів та середньовічних міняйл. Першим банком сучасного типу вважається Банк Святого Георгія, заснований у 1407 році в Генуї (Італія). Завершальне формування банків як специфічних кредитно-фінансових установ відбулося в період розвитку товарного господарства (XVII – XVIII століття). У цей час виникла необхідність у регулюванні грошового обігу, збільшенні масштабів кредитування та акумуляції фінансових ресурсів.

Початок діяльності банків сучасного типу пов'язаний із заснуванням перших акціонерних банків: Банку Англії в 1694 році та Банку Шотландії в 1695 році. Сьогодні банки є самостійними суб'єктами господарювання, які виконують

широкий спектр фінансових операцій. Серед основних результатів їхньої діяльності можна виділити надання кредитів, гарантій, поручительств, консультування, управління майном, проведення розрахунків і формування грошової маси в економіці [36].

Банківська операція — це певна дія або подія, яка спричиняє зміни у фінансовому стані банку і відображається на його балансових або позабалансових рахунках. Банківські операції мають характерні особливості, що відрізняють їх від операцій інших суб'єктів господарювання:

1. Банківська операція є дією або сукупністю дій, які здійснюються банківською установою самостійно, без залучення клієнта. Тобто це дія одного суб'єкта, а не взаємодія двох сторін, як у випадку угоди.
2. Основними об'єктами банківських операцій зазвичай виступають фінансові активи, такі як гроші та цінні папери.
3. Для здійснення банківських операцій банк зобов'язаний отримати ліцензію від НБУ, яка надає право провадити банківську діяльність.
4. Проведення банківських операцій суворо регламентується банківським законодавством і нормативно-правовими актами, які імперативно визначають порядок їх виконання.

З цього випливає, як зазначають у своєму посібнику Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко-Левада та Т.О. Журавльова, що "операції банку – це дії банківської установи, спрямовані на забезпечення її функціонування, з одного боку як суб'єкта підприємницької діяльності, з іншого - як фінансового посередника, який здійснює притаманні йому функції. Тобто банківська операція – це факт, що відбувся, оформлений документом, що викликає зміни в його балансових показниках" [6].

Обов'язковою складовою ідентифікації будь-якої операції є її детальний опис. Цей опис повинен містити всю необхідну інформацію, яка дозволить різним підрозділам банку, а також внутрішньому аудиту, отримати повне уявлення про здійснену операцію.

Обов'язковими елементами такого опису є:

- тип операції: чітке визначення виду операції (міжбанківські розрахунки, операції з клієнтами, внутрішні розрахунки тощо);
- договірні дані: номер та дата укладення договору, що регулює проведення операції;
- контрагент: повна ідентифікація контрагента (фізичної або юридичної особи), з яким укладено договір;
- строки виконання: точні дати початку та завершення операції згідно з умовами договору;
- первинні документи: перелік усіх первинних документів, що підтверджують проведення операції;
- зміст операції: детальний опис змісту операції (видача кредиту, відкриття депозиту, тип процентної ставки тощо);
- відповідальні особи: ПІБ працівників банку, які відповідають за різні етапи проведення операції (ініціювання, реєстрація, контроль).

Такий детальний опис дозволить забезпечити прозорість та підзвітність у проведенні всіх банківських операцій, а також сприяти ефективному контролю та аудиту.

Діяльність банків регламентується Законом України "Про банки і банківську діяльність", який у статті 47 детально визначає перелік дозволених операцій:

- 1) залучення фінансових коштів та банківських металів, які підлягають поверненню, від будь-яких осіб без обмежень;
- 2) відкриття та обслуговування поточних (розрахункових, кореспондентських) рахунків клієнтів, включаючи рахунки в банківських металах, а також рахунків умовного зберігання (ескроу);
- 3) надання кредитів у вигляді коштів та банківських металів за рахунок залучених вкладів (депозитів), включаючи кошти на поточних рахунках, а також з власних ресурсів, від власного імені, на власних умовах та на власний ризик;

- 4) зберігання цінностей, зокрема облік і зберігання цінних паперів та інших коштовностей, що були конфісковані (заарештовані) на користь держави та/або визнані безхазяйними, або надання в оренду індивідуального банківського сейфа;
- 5) виконання операцій з готівкою, інкасація коштів та транспортування валютних цінностей;
- 6) надання консультацій та інформаційних послуг з питань банківських і інших фінансових послуг;
- 7) надання послуг адміністратора при випуску облігацій згідно з вимогами Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" [29].

Банк має право надавати й інші визначені фінансові послуги, зокрема:

- фінансовий лізинг;
- факторинг;
- надання гарантійних послуг;
- операції з торгівлі валютними цінностями;
- фінансові послуги, що надаються у рамках професійної діяльності на ринках капіталу, визначених частиною другою статті 41 Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки";
- фінансові платіжні послуги [29].

Ефективність банківських операцій є одним із головних і найактуальніших завдань комерційних банків. В умовах сучасної економіки банки змушені постійно вдосконалювати тактику та стратегію своєї діяльності, що включає активні та пасивні банківські операції, адже ці операції є джерелом доходу та прибутку для банків.

Банки виконують функції фінансових посередників, здійснюють банківські операції та надають різноманітні банківські послуги. Сирота А.І. у своїй праці зазначає, що: "банківські операції мають досить важливе значення в суспільстві, оскільки за їх допомогою банки виступають посередниками в процесі перерозподілу капіталу, кредитують економіку держави, здійснюють

касово-розрахункове обслуговування клієнтів, забезпечують проведення фінансових розрахунків, сприяють покращенню продуктивності суспільної праці, впливають на ефективність виробництва" [37].

Різноманіття банківських операцій дозволяє банкам оптимізувати прибуток. Водночас, для забезпечення надійності та стабільності банківської системи, банки повинні підтримувати певний рівень резервів. Ці резерви, хоча й не приносять прямого доходу, є важливим елементом ризик-менеджменту.

1.2. Основні принципи та класифікація банківських операцій

Банківська практика визначила чимало видів банківських операцій, які можна поділити за різними критеріями, залежно від мети, яку ставить перед собою фахівець. Наприклад, можна здійснити класифікацію за:

- законодавчо-правовими нормами;
- економічним змістом;
- функціональним призначенням;
- за відображенням у балансі;
- за суб'єктами операцій [7].

Необхідно зазначити, що на законодавчому рівні немає жодного документу, який би чітко визначав класифікацію видів банківських операцій. Про різні види операцій згадується лише опосередковано у статтях 2, 49, 50 та 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність» [29]. Графічно види банківських операцій за законодавчо-правовими нормами зображено на Рис. 1.1.

Види банківських операцій				
Кредитні операції	Інвестиційні операції	Касові операції	Розрахункові операції	Розміщення коштів
	Операції з цінними паперами		Ведення рахунку	

Рис. 1.1 Класифікація банківських операцій за законодавчими нормами [29]

З економічної точки зору банківські операції поділяються на:

1) базові (операції, які мають право здійснюватися на підставі ліцензії):

- "вкладна (депозитна) операція - операція банку із залучення грошових коштів або банківських металів від вкладника або для вкладника на вкладний (депозитний) рахунок вкладника в банку на договірних засадах, уключаючи видачу йому ощадного сертифіката" [31];
- розрахунково-касові операції охоплюють надання таких послуг: зберігання коштів клієнтів на відповідних рахунках, отримання платежів на користь клієнтів, виконання грошових переказів за дорученням власників коштів, приймання готівки для зарахування на рахунки клієнтів та видачу готівки з цих рахунків через касу банку;
- кредитні операції — це операції, при яких банк надає позичальнику в тимчасове користування вільні фінансові кошти на умовах платності, забезпеченості, повернення, строковості та визначеного призначення.

2) інші операції:

- валютні операції — це дії банку, що включають переміщення валютних активів між учасниками валютного ринку;
- інвестиційні операції — це дії банку, спрямовані на розміщення фінансових ресурсів у різноманітні корпоративні та державні цінні папери, а також інші боргові зобов'язання через придбання цих інструментів на фондових біржах та організованих позабіржових ринках;
- емісійні операції — це діяльність банку, спрямована на формування власного капіталу та залучення недепозитних фінансових ресурсів, яка здійснюється шляхом випуску банківських акцій, облігацій, векселів та інших боргових інструментів;

- фондові операції (операції з цінними паперами) – купівля та продаж за дорученням клієнтів, а також операції на ринку цінних паперів, зокрема андеррайтинг;
- комісійні операції – операції від здійснення яких банк отримує дохід у вигляді комісій [7].

За функціональним призначенням виділяють такі операції:

- 1) операції з формування капіталу (власні ресурси банків, які формуються за рахунок статутного капіталу, фондів, господарської та комерційної діяльності, а також прибутку з минулих та поточних років);
- 2) операції з формування ресурсів банку (операції із запозичення та залучення коштів);
- 3) операції з розміщення уже наявних ресурсів:
 - a) кредитування підприємств і організацій на короткий та довгий терміни для розвитку виробничої, соціальної, інвестиційної та наукової діяльності;
 - b) надання споживчих кредитів, лізингових послуг, факторингу, дисконтування векселів тощо;
 - c) операції з інвестиціями;
 - d) засновницькі операції – участь банку в господарській діяльності підприємств за рахунок власних коштів;
 - e) депозитні операції, пов'язані зі створенням поточних і довгострокових резервів на рахунках в інших банках;
 - f) операції щодо формування ресурсної бази для подальшого їх розміщення;
 - g) емісія цінних паперів власного боргу (акцій, облігацій, векселів);
 - h) міжбанківські позики (кредити від інших банків).

- 4) комісійно-посередницькі операції – це операції, які виконуються за дорученням та на користь клієнта за визначену плату (комісію або процент) [6].

В балансі комерційного банку банківські операції відображаються окремими статтями. В залежності від того, як вони відображаються в балансі, ці операції поділяються на:

1. "Активні – операції до яких належать усі види кредитних операцій, операції з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, операції з придбання цінних паперів, дебіторська заборгованість, у тому числі дебіторська заборгованість за господарською діяльністю, інші активні банківські операції, уключаючи нараховані за всіма цими операціями доходи" [30].
2. Пасивні – операції за рахунок яких формуються фінансові ресурси банку. Зокрема, до пасивних операцій відносяться: залучення фінансових ресурсів від юридичних осіб та депозитів населення; отримання позик від комерційних банків та Національного банку України; випуск банківських облігацій, векселів та інших зобов'язань.
3. Позабалансові операції – це операції, які не фіксують рух коштів і тому не відображаються в балансі до того часу, поки не будуть зараховані до доходів чи витрат банку.

Останньою класифікацією, яку ми розглянемо, є поділ операцій за суб'єктами. Вони поділяються на:

- 1) операції з клієнтами;
- 2) міжбанківські операції (взаємодія банків між собою та з центральним банком для залучення додаткових коштів, що включає в себе отримання кредитів (від інших банків та центрального банку) та надання кредитів іншим банкам та розміщення власних коштів у центральному банку);
- 3) внутрішньобанківські операції (операції з основними засобами, нематеріальними та матеріальними цінностями, а також здійснення розрахунків з персоналом).

Незалежно від виду банку, специфіки їхнього функціонування чи форми організації, вся діяльність банків у ринковій системі господарювання підпорядковується певним принципам. Ці принципи є основою банківської діяльності в Україні та регулюються законодавством, зокрема Законом України "Про банки і банківську діяльність", нормативними актами Національного банку України (НБУ), а також міжнародними стандартами. Серед основних можемо виділити кілька ключових, а саме:

1. Банківська діяльність повинна здійснюватися в межах реально залучених ресурсів. Це означає, що банк може проводити безготівкові розрахунки на користь своїх клієнтів та надавати кредити тільки в межах коштів, які він залучив через депозитні операції. Реалізація цього принципу вимагає не тільки кількісної відповідності між залученими ресурсами і кредитними вкладеннями, а й врахування якості співвідношення між активами банку та залученими ресурсами, зокрема за строками. Це необхідно для забезпечення належного рівня ліквідності та фінансової надійності банку.
2. Принцип економічної самостійності банку передбачає, що банк несе економічну відповідальність за результати своєї діяльності перед акціонерами, вкладниками та кредиторами. Ця самостійність полягає в праві банку вільно розпоряджатися залученими ресурсами та інвестувати їх у різні активи з метою отримання прибутку. Крім того, банк має право вільно розпоряджатися своїм прибутком після сплати податків і інших обов'язкових платежів, а також самостійно обирати своїх клієнтів і вкладників.
3. Будівання відносин з клієнтами на ринкових засадах передбачає, що банк сприяє встановленню партнерських стосунків, орієнтуючись на взаємну вигоду. Це включає забезпечення інтересів клієнтів через ефективне використання ресурсів, як для їхнього прибуткового розміщення, так і для надання в тимчасове користування за прийнятною платою, що забезпечує можливість отримання прибутку. Надання

всього спектра послуг клієнтам здійснюється на основі ринкових критеріїв, з урахуванням прибутковості, ризиків і ліквідності [8].

Основною метою діяльності всіх типів банків є отримання прибутку від проведених операцій при збереженні фінансової стійкості, що не ставить під загрозу інтереси вкладників і кредиторів, а також забезпечує здатність банку виконувати свої зобов'язання.

1.3. Сучасні тенденції здійснення операцій банківськими установами в умовах цифрової трансформації

Одним із ключових чинників підвищення конкурентоспроможності банків, що забезпечує їхню стабільну діяльність на ринку, є раціональне та ефективне використання банківських ресурсів.

Сучасний банківський сектор перебуває в стані динамічного розвитку, адаптуючись до вимог цифрової епохи. Використання інноваційних технологій, що забезпечують більшу швидкість, ефективність і безпеку у використанні ресурсів, стало ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності банківських установ (рис. 1.2). Завдяки цьому банки мають змогу забезпечувати клієнтам високоякісні, зручні та надійні фінансові послуги, що відповідають сучасним вимогам ринку.

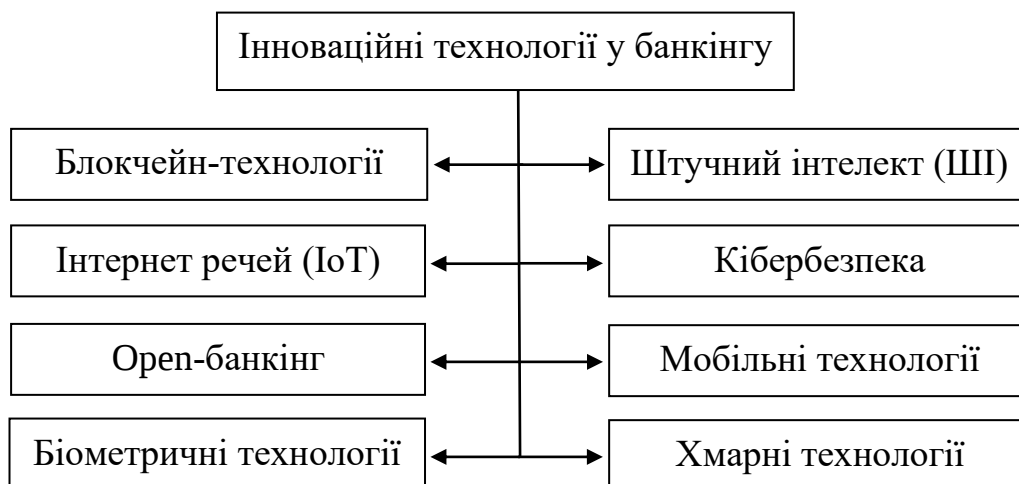

Рис 1.2 Сучасні інноваційні технології в банкінгу [23]

У навчальному посібнику С. Б. Єгоричева можемо побачити такі ключові підходи до тлумачення поняття інновації [18]:

- 1) Інновації трактуються як інвестиції в нові технології, методи управління та організації праці, які впливають як на окрему компанію, так і на всю галузь.
- 2) Інновація – це комплексний процес розробки, поширення та застосування нових ідей, продуктів та технологій з метою задоволення потреб споживачів.
- 3) Інновації трактуються як новаторські дослідження та розробка нових продуктів чи послуг, а також зміни в стилі управління та організації роботи підприємства (фірми, компанії), спрямовані на створення більш вигідних умов для клієнтів.

"Інновації у банківському секторі — це нові технології, продукти та послуги, які втілюються на фінансовому ринку", — зазначають Кузнєцова М. А. та Гуйгова Ю. І. у своїй праці [23]. Тобто, можемо зробити висновок, що інновації в банківській діяльності визначаються як результат процесу вдосконалення функціонування банку, який включає модернізацію банківських продуктів і послуг, управлінських процесів та їх реалізацію, з метою зміцнення конкурентних позицій на фінансовому ринку.

У сучасних умовах зростаюче впровадження штучного інтелекту в різні сфери людської діяльності викликає поляризацію думок та дискусії щодо його впливу. Однак, застосування штучного інтелекту для автоматизації банківських процесів сприяє значному зниженню витрат на персонал та підвищенню точності прийняття рішень. Впровадження інноваційних технологій відкриває для банків низку нових можливостей, а саме:

- оптимізація витрат на трудові ресурси, перенаправлення рутинних завдань на автоматизовані процеси та звільнення працівників для виконання більш значущих функцій;
- збільшення швидкості обробки даних та операцій, що дає змогу клієнтам отримувати послуги значно швидше;

- зменшення ймовірності помилок та фінансових шахрайств завдяки обробці великих обсягів даних і виявленню аномальних патернів;
- збільшення рівня персоналізації фінансових послуг через використання алгоритмів, які аналізують історію клієнта та пропонують індивідуальні рекомендації [38].

Використання блокчейн-технологій у банківській сфері сприяє підвищенню безпеки та прозорості фінансових операцій. Завдяки використанню криптографії для шифрування та верифікації транзакцій, блокчейн гарантує захист конфіденційності даних і значну стійкість до зовнішніх втручань, що знижує ризики шахрайства та несанкціонованих дій. Як розподілена база даних, блокчейн забезпечує прозорість і доступність усіх операцій для перевірки учасниками мережі, що допомагає запобігти фінансовим маніпуляціям і зміцнює довіру до системи. Окрім того, технологія дозволяє здійснювати фінансові транзакції без посередників, знижуючи витрати і ризики, а також підвищує ефективність і безпеку обміну цінностями. Інформація, що зберігається в блокчейні, захищена від втрат і змін, що запобігає фальсифікації та забезпечує надійність даних.

Онлайн-банкінг став невід'ємною частиною сучасного життя, забезпечуючи можливість здійснювати фінансові операції без необхідності виходити з дому, що вже сприймається як стандартна послуга. Використання мобільних технологій, зокрема мобільних додатків, значно підвищує доступність та зручність банківських послуг, дозволяючи клієнтам виконувати операції та перевіряти стан рахунків у будь-який час і з будь-якого місця. Це сприяє ефективному управлінню фінансами та покращує взаємодію клієнтів з банком, розширюючи доступ до фінансових послуг і полегшуючи їх використання [19].

Опен-банкінг представляє собою співпрацю між банками, постачальниками технологій та третіми сторонами для створення інтегрованих мереж передачі даних. Основною перевагою цієї моделі є значне зменшення витрат, зокрема за рахунок оптимізації операцій та мінімізації потреби в утриманні великого штату персоналу та фізичної інфраструктури. Водночас, є й

певні недоліки, зокрема ризики, пов'язані з технічними збоями та хакерськими атаками, які можуть призвести до втрати конфіденційної інформації або зупинки послуг. Крім того, реалізація Open-банкінгу вимагає значних початкових витрат часу та ресурсів для налаштування необхідної інфраструктури та інтеграції з іншими системами, що може бути складним процесом на етапі впровадження. Тому, хоча Open-банкінг має значний потенціал для зниження витрат та покращення доступності фінансових послуг, важливо ретельно враховувати всі технічні та безпекові ризики.

"Інтернет речей (Internet of Things або IoT) — комплекс пристроїв, що взаємодіють між собою за допомогою мережі зв'язку. IoT дозволяє відстежувати роботу різних систем у реальному часі, миттєво аналізувати дані та вносити зміни" [20]. Термін "Інтернет речей" (Internet of Things) був вперше введений Кевіном Ештоном у 1999 році. З того часу технології IoT швидко еволюціонували. Початково вони були орієнтовані на автоматизацію та моніторинг виробничих процесів, але з часом з'явилися нові напрямки та сфери використання, такі як розумні будинки, охорона здоров'я, транспорт та інші.

Банки також активно використовують IoT у своїй діяльності, зокрема такі технології сприяють покращенню ефективності використання банкоматів, дозволяючи здійснювати моніторинг їхнього стану та вивчати звички клієнтів щодо їх використання у різних регіонах. Такий аналіз дає змогу оптимізувати розташування пристроїв, забезпечуючи зручність і швидкий доступ до послуг, а також підвищує загальну ефективність банківських операцій.

Забезпечення кібербезпеки стало однією з пріоритетних задач для банківських установ у контексті впровадження інноваційних технологій, таких як цифрові канали обслуговування та мобільні додатки. Це пов'язано з тим, що банки все частіше стають об'єктами кібератак, які можуть призвести до шахрайських фінансових операцій, компрометації платіжних систем або втручання в інші критичні процеси. Такі атаки можуть не тільки спричинити фінансові втрати, але й серйозно підірвати довіру клієнтів до банківської установи. У зв'язку з цим банки мають активно інвестувати в розробку та

впровадження передових заходів кіберзахисту, постійно удосконалювати свої технологічні системи, проводити навчання персоналу та формувати стратегії реагування на потенційні загрози. Важливою складовою цих зусиль є також створення систем моніторингу та реагування на інциденти в реальному часі, що дозволяє оперативно виявляти і нейтралізувати кіберзагрози.

Хмарні технології в банківській діяльності являють собою інструмент для зберігання інформації в інтернет-середовищі. Окрім функції зберігання даних, вони дозволяють банкам налаштовувати віддалені канали зв'язку, що сприяє розширенню спектра доступних послуг, підвищенню безпеки даних та наданню додаткових сервісів.

Голосова біометрія є сучасним інноваційним методом ідентифікації особи за унікальними характеристиками голосу, що забезпечує підвищений рівень захисту персональних даних і рахунків. Ця технологія спрощує взаємодію клієнтів із банком, роблячи процес більш безпечним і зручним. Голосова біометрія працює таким чином: під час дзвінка до клієнтської підтримки система автоматично розпізнає вашу особу за кілька секунд, поки ви пояснюєте причину звернення. Це дозволяє спростити та прискорити процес обслуговування, оскільки оператору не потрібно ставити додаткові запитання.

Така технологія є зручною, оскільки [14]:

- для здійснення операції через клієнтську підтримку вам не потрібно запам'ятовувати особисті дані, такі як номери паспорта, рахунків, договорів або карток;
- час розмови скорочується, оскільки у більшості випадків консультація надається одразу, без необхідності відповідати на запитання оператора;
- не вимагає додаткових зусиль: під час озвучення вашого запитання система автоматично розпізнає, що саме ви є абонентом.

Отже, аналіз еволюції банківських операцій, їх основних принципів і класифікації дозволяє визначити ключові аспекти, що визначають функціонування банківських установ у сучасному економічному середовищі.

Сучасні банківські операції є результатом тривалого розвитку і адаптації до змінюваних умов, що включають не лише традиційні фінансові послуги, а й новітні інновації, зокрема в контексті цифрової трансформації. Впровадження нових технологій, таких як онлайн-банкінг, мобільні додатки та біометричні системи, значно змінює характер взаємодії з клієнтами, підвищуючи ефективність та безпеку операцій. Цифрові інструменти дозволяють банкам не тільки зберігати свою конкурентоспроможність, але й вдосконалювати обслуговування, розширюючи спектр послуг та знижуючи витрати.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В АТ УКРСИББАНК

2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності АТ УкрСиббанк

АТ «УкрСиббанк» — один із провідних комерційних банків України, який надає широкий спектр фінансових послуг для фізичних осіб, підприємств та корпоративних клієнтів. Банк є частиною міжнародної фінансової групи BNP Paribas, що забезпечує йому стабільність, інноваційність та доступ до глобальних фінансових ринків.

У 2023 році АТ «УкрСиббанк» став переможцем FinAwards у номінації «Стійкий банк» та посів третє місце за «Найкращу програму лояльності». Водночас його материнська компанія BNP Paribas отримала престижні нагороди від видання Euromoney, здобувши титули «Найкращий банк світу» та «Найкращий банк світу зі сталого фінансування».

На сьогодні «УкрСиббанк» є однією з провідних фінансових установ України та частиною міжнародної банківської групи BNP Paribas Group, що забезпечує клієнтам широкий спектр банківських послуг, включаючи корпоративне, роздрібне та преміальне обслуговування.

Гнучка організаційна структура управління забезпечує ефективне функціонування банку, оскільки він є міжрегіональним, універсальним і системним банком із розгалуженою мережею відділень по всій території країни. Банківська мережа налічує понад 200 відділень та 800 банкоматів, що дає можливість клієнтам отримувати якісне обслуговування в будь-якому регіоні України [2].

УкрСиббанк був заснований для надання широкого спектру банківських послуг як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Що включає в себе, зокрема, операції з комерційними, інвестиційними, депозитарними та іншими видами діяльності, що дозволені законодавством України. Окрім того, банк має

право надавати банківські та фінансові послуги (окрім страхових), а також здійснювати іншу діяльність, яка визначена Статутом і чинним законодавством України, як в національній, так і в іноземній валюті. До банківських послуг відносяться:

- прийом вкладів (депозитів) у вигляді грошей та банківських металів від юридичних і фізичних осіб без обмежень;
- відкриття та обслуговування поточних, розрахункових та кореспондентських рахунків клієнтів, включаючи рахунки в банківських металах та ескроу;
- використання залучених коштів та банківських металів, зокрема на поточних рахунках, для розміщення на власний ризик та на власних умовах.

Для успішної роботи банку необхідно, щоб його ресурсна база була збалансованою за структурою та складом. Це забезпечує стабільний прибуток, достатній рівень ліквідності та довіру з боку клієнтів і партнерів. Тому важливо правильно класифікувати та систематизувати складові ресурсної бази банку, що дозволяє ефективно управляти фінансовими потоками.

Операції, пов'язані з формуванням ресурсів банку, називаються пасивними. Вони охоплюють різні способи залучення фінансових коштів, які поділяються на три основні групи: власний капітал банку, залучені та позичені ресурси (рисунк 2.1).

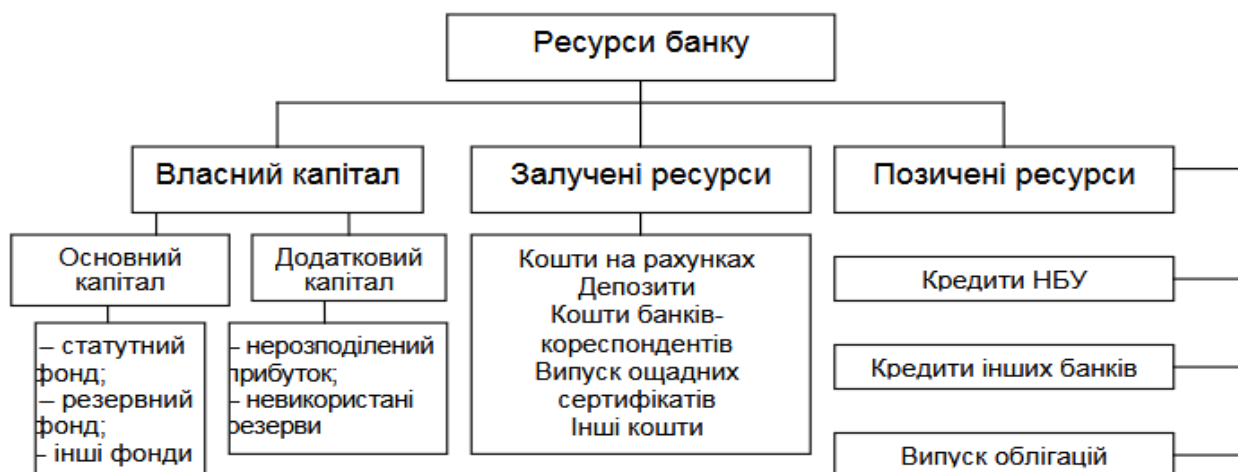

Рис. 2.1. Схематичне зображення ресурсів комерційного банку [8]

Станом на 2024 рік загальний розмір власного капіталу, представлений у таблиці 2.1, складає 21 415 591 тис. грн і включає такі складові:

1. Статутний капітал – 5 069 262 тис. грн
2. Емісійний дохід – 811 229 тис. грн
3. Нерозподілений прибуток – 15 535 069 тис. грн

У порівнянні з 31 грудня 2023 року власний капітал УкрСиббанку збільшився з 17 370 277 тис. грн до 21 415 591 тис. грн, що свідчить про позитивну динаміку у його зростанні.

Детальні дані про розмір власного капіталу, активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2022 – 2024 років представлені в додатках А і Б.

Таблиця 2.1

Власний капітал АТ «УкрСиббанк» за 2022 – 2024 рр. [4; 5; 3]

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна 2022/2024 рр
	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн
Статутний капітал	5 069 262	38,55	5 069 262	29,18	5 069 262	22,61	0
Емісійний дохід	811 229	6,17	811 229	4,67	811 229	3,62	0
Нерозподілений прибуток	7 269 447	55,28	11 489 755	66,15	15 535 069	73,77	+8 265 622
Частки участі, що не забезпечують контролю	31	0,00	31	0,00	31	0,00	0
Загальна сума власного капіталу	13 149 969	100	17 370 277	100	21 415 591	100	+8 265 622

Власний капітал "УкрСиббанку" зазнав значних змін протягом 2022-2024 років. Згідно з таблицею, спостерігається позитивна динаміка зростання загальної суми власного капіталу. Якщо у 2022 році вона становила 13 149 969 тис. грн., то вже у 2023 році цей показник зріс до 17 370 277 тис. грн. Зростання тривало й надалі, і на 2024 рік загальна сума власного капіталу досягла 21 415 591 тис. грн.

Ключовим фактором, що вплинув на збільшення власного капіталу, став нерозподілений прибуток. Його сума збільшилася з 7 269 447 тис. грн. у 2022

році до 15 535 069 тис. грн. на кінець 2024 року. Водночас, статутний капітал та емісійний дохід залишилися без змін протягом усього періоду. Це свідчить про те, що основним джерелом зростання власного капіталу банку є саме ефективна діяльність та отримання прибутку.

«Зобов'язання банку – це заборгованість банку, яка виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів банку, що втілюють в собі економічні вигоди. Зобов'язання банку – основне джерело формування ресурсів банку, які спрямовують на проведення активних операцій» [22].

До складу зобов'язань банку входить залучений та позиковий капітал. На відміну від регулятивного капіталу, ці кошти мають обмежений період використання в банку і повинні бути повернуті за певними умовами. Основну частину зобов'язань банку становлять саме залучені кошти (залучений капітал).

За даними консолідованого звіту АТ «УкрСиббанк», зобов'язання банку за період з 2022 по 2024 рік представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Зобов'язання АТ «УкрСиббанк» за 2022 – 2024 рр. [4; 5; 3]

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна 2022/2024 рр
	Сума, тис. грн	Структ ура,%	Сума, тис. грн	Структу ра,%	Сума, тис. грн	Структу ра,%	Сума, тис. грн
Кошти банків	1 784	0,00	1 448	0,00	1 173	0,00	-611
Похідні фінансові зобов'язання	1 603	0,00	89 856	0,07	19 613	0,01	+18 010
Кошти клієнтів	93 635 053	98,26	119 624 992	96,05	144 394 619	97,79	+50 759 566
Орендні зобов'язання	145 078	0,15	116 387	0,09	128 106	0,09	-16 972
Поточні податкові зобов'язання	290 299	0,30	3 207 329	2,58	1 469 956	1,00	+1 179 657
Інші фінансові зобов'язання	951 251	1,00	1 216 163	0,98	1 369 395	0,93	+418 144

Продовження таблиці 2.2

Інші нефінансові зобов'язання	263 988	0,28	290 544	0,23	282 360	0,19	+18 372
Усього зобов'язань	95 289 056	100	124 546 719	100	147 665 222	100	+52 376 166

З таблиці видно, що найбільшу частку в структурі зобов'язань "УкрСиббанку" протягом 2022-2024 років займають кошти клієнтів. Цей показник залишається стабільно високим, хоча спостерігається незначне зменшення його частки з 98,26% у 2022 році до 97,79% на 2024 рік. Загальна сума коштів клієнтів також зросла з 93 635 053 тис. грн. у 2022 році до 144 394 619 тис. грн. у 2024 році.

Інші статті балансу, такі як кошти банків, похідні фінансові зобов'язання, орендні зобов'язання, поточні податкові зобов'язання, інші фінансові та нефінансові зобов'язання, мають значно меншу частку в загальній сумі зобов'язань. Протягом періоду спостереження їхні частки та абсолютні значення зазнавали певних змін, проте загальна тенденція свідчить про те, що кошти клієнтів залишаються основним джерелом формування зобов'язань банку.

Проведемо горизонтальний і вертикальний аналіз активів банку УкрСиббанк (таблиця 2.3)

Горизонтальний аналіз дозволить оцінити динаміку змін активів банку за певний період, визначивши абсолютні та відносні відхилення, темпи зростання або приросту. Це допоможе виявити тенденції у формуванні та використанні активів. Вертикальний аналіз, у свою чергу, дасть змогу дослідити структуру активів банку, визначивши частку кожного їх елемента в загальному обсязі. Це дозволить оцінити зміни у співвідношенні між окремими складовими активів та ефективність їх розподілу [12].

Відповідно до даних наведених у таблиці 2.3, загальна сума активів банку демонструвала щорічне зростання. На кінець 2024 року обсяг активів збільшився на 60 641 788 тис. грн порівняно з 2022 роком. Такі тенденції вказують на

динамічний розвиток банківської установи та нарощення її фінансового потенціалу.

Таблиця 2.3

Аналіз балансу АТ «УкрСиббанк» за 2022 – 2024 рр [4; 5; 3]

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення, +/- 2022 до 2024 Сума, тис. грн
	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн	Структура, %	
Готівка	2 695 862	2,49	1 909 485	1,35	2 390 037	1,41	-305 825
Обов'язкові резерви банку в НБУ та короткострокові розміщення в НБУ	5 282 421	4,87	11 899 006	8,38	12 079 802	7,14	+6 797 381
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	34 439 848	31,76	28 532 835	20,11	40 769 724	24,11	+6 329 876
Кредити та аванси банкам	379 898	0,35	20	0,00	20	0,00	-379 878
Похідні фінансові активи	-		14 096	0,01	9 764	0,01	+9 764
Кредити та аванси клієнтам	14 746 900	13,60	11 237 375	7,92	12 475 246	7,38	-2 271 654
Інвестиції в цінні папери	45 696 409	42,14	82 999 939	58,48	95 065 496	56,22	+49 369 087
Основні засоби	1 309 552	1,21	1 845 668	1,30	2 275 761	1,35	+966 209
Інвестиційна нерухомість	-	0,00	340	0,00	321	0,00	+321
Нематеріальні активи (за винятком гудвілу)	729 097	0,67	832 416	0,59	876 510	0,52	+147 413
Відстрочені податкові активи	110 380	0,10	215 996	0,15	209 299	0,12	+98 919
Активи із права користування	150 760	0,14	120 054	0,08	129 298	0,08	-21 462
Інші фінансові активи	2 147 251	1,98	2 075 745	1,46	2 287 795	1,35	+140 544
Інші нефінансові активи	750 647	0,69	234 021	0,16	511 740	0,30	-238 907
Загальний обсяг активів	108 439 025	100	141 916 996	100	169 080 813	100	+60 641 788

Загальний обсяг активів АТ «УкрСиббанк» зріс, головним чином завдяки значному зростанню інвестицій у цінні папери (+49 369 087 тис. грн) та обов'язкових резервів банку в НБУ та короткострокових розміщень в НБУ

(+6 797 381 тис. грн). Водночас спостерігається скорочення кредитного портфеля на 2 271 654 тис. грн, що може свідчити про більш консервативну кредитну політику

Фінансові результати банку станом на 31 грудня 2024 року, за даними таблиці 2.4, є досить стабільними.

Таблиця 2.4

Фінансові результати BNP Paribas Group за 2022 – 2024 рр [42]

Показники	2022 р. (млрд. євро)	2023 р. (млрд. євро)	2024 р. (млрд. євро)	Відхилення +/- у млрд. євро 2024 до 2022 рр.
Доходи	50,358	52,012	53,416	+3,058
Операційні витрати	32,057	31,736	31,063	-0,994
Чистий прибуток	10,196	10,975	11,688	+1,492

Згідно з представленою таблицею, BNP Paribas Group демонструє поступове зростання фінансових показників у період з 2022 по 2024 роки. Доходи компанії збільшилися на 3,058 млрд євро, досягнувши 53,416 млрд євро у 2024 році. Водночас, операційні витрати скоротилися на 0,994 млрд євро, що свідчить про підвищення ефективності управління. Чистий прибуток також показав позитивну динаміку, збільшившись на 1,492 млрд євро та склавши 11,688 млрд євро у 2024 році. Ці дані вказують на успішну стратегію розвитку компанії та її здатність до адаптації в умовах мінливого ринку.

Варто також провести аналіз показників рентабельності УкрСиббанку, зокрема вивчити основні фінансові коефіцієнти, що характеризують ефективність його діяльності (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Коефіцієнтний аналіз показників АТ «УкрСиббанк» за 2022 – 2024 рр [4; 5; 3]

Назва показника	2022	2023	2024	Оптимальне значення
Коефіцієнт надійності	0,14	0,14	0,15	> 0,05
Коефіцієнт «фінансового важеля»	1:7,3	1:7,2	1:6,9	1:20
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	8,3	8,2	7,9	8-16 разів

Продовження таблиці 2.5

Коефіцієнт співвідношення власного капіталу банку до його активів	12,13	12,24	12,67	> 4%
Рентабельність активів (ROA)	3,26	3,06	2,41	> 1%
Рентабельність капіталу (ROE)	26,8	25	19,1	> 15%

Аналіз показників АТ «УкрСиббанк» за 2022–2024 роки свідчить про стабільність та деяке зниження ефективності діяльності. Коефіцієнт надійності залишався на високому рівні, що є позитивним фактором для забезпечення стабільності банку. Проте зменшення коефіцієнтів «фінансового важеля» та мультиплікатора капіталу вказує на зниження рівня використання власних ресурсів банку щодо позикових. Водночас, зростання співвідношення власного капіталу до активів демонструє покращення фінансової стійкості. Показники рентабельності (ROA і ROE) також знизились, але все ще залишаються на прийнятному рівні, перевищуючи оптимальні значення.

Отже, фінансово-економічний аналіз АТ «УкрСиббанк» свідчить про його стійкість та здатність до зростання в умовах сучасного банківського ринку. Динаміка власного капіталу демонструє ефективне управління прибутком, що дозволяє банку розширювати фінансові можливості без необхідності залучення додаткових зовнішніх інвестицій.

2.2. Аналіз різновидів операцій, які здійснює АТ Укрсиббанк

АТ «УкрСиббанк» є одним із провідних комерційних банків України, що надає широкий спектр фінансових послуг як фізичним, так і юридичним особам. Банківські операції, що здійснює установа, охоплюють класичні та інноваційні фінансові інструменти, забезпечуючи ефективне управління коштами, кредитування, інвестиційну діяльність та розрахунково-касове обслуговування. Аналіз різновидів операцій, які виконує банк, дозволяє оцінити його роль у

фінансовій системі країни, рівень інтеграції сучасних технологій та відповідність світовим банківським стандартам.

Відкриття рахунку є першим і найважливішим кроком у взаємодії клієнта з банком, оскільки саме через нього здійснюються всі фінансові операції. Для фізичних осіб рахунок забезпечує зручний доступ до зарплати, соціальних виплат, можливість здійснювати платежі та накопичувати кошти. Для юридичних осіб і підприємців банківський рахунок є обов'язковою умовою ведення господарської діяльності, оскільки через нього здійснюються розрахунки з партнерами, сплата податків і фінансовий контроль. Надійне банківське обслуговування сприяє стабільній роботі клієнта, а також зміцнює довіру до банківської системи в цілому.

Однією з найзручніших і сучасних форм відкриття банківського рахунку є оформлення платіжної картки, що забезпечує швидкий доступ до фінансових послуг та спрощує проведення розрахункових операцій.

В АТ "УкрСиббанк" можна вибрати пластикову картку для будь-яких потреб – від економних миттєвих карток до преміальних варіантів.

З офіційного сайту банку, ми дізналися про всі можливі картки та їх привілеї, а саме [48]:

1. Пакетна пропозиція All Inclusive:

- a) All Inclusive Start – розрахунки через термінал, покупки через Інтернет, накопичення коштів, інтернет-банкінг та послуги медичного страхування;
- b) All Inclusive – усі переваги чіпової платіжної картки Mastercard Debit із можливістю безконтактних розрахунків. Накопичення коштів, інтернет-банкінг, а також послуги медичного страхування та страхування майна;
- c) All Inclusive Ultra – безкоштовне поповнення рахунку та бонуси у програмі винагород ЕКСТРА більше (програма винагород з балами за щоденні покупки від УкрСиббанк);

- d) All Inclusive De Luxe – забезпечує сервіс Fast Line в аеропортах, безкоштовне відвідування бізнес-зали та безкоштовне зняття готівки за кордоном;
 - e) Black Edition – можливість користуватися перевагами лаунж-зон під час перельотів, страхування майна, життя та здоров'я.
2. Кредитні картки: віртуальна та фізична.
 3. Соціальні картки:
 - Картка «Національний кешбек»;
 - Картка «Відновлення»;
 - Пенсійна картка;
 - Соціальна картка;
 - Картка «Підтримка».
 4. Благодійна картка «Срібна монетка» – картка для повсякденних добрих справ. За кожен розрахунок цією картою УкрСиббанк перераховує 1 грн до ВБО «Даун синдром», з якою банк співпрацює вже понад 10 років.
 5. Миттєві картки: «NEW card», миттєва картка для користувачів Bolt та віртуальна картка, яку зручно відкрити, не виходячи з дому, у вашому телефоні.
 6. Зарплатні картки.
 7. Платіжна картка для дитини – пропозиція доступна для дітей віком від 6 років, чиї батьки є власниками пакетів All Inclusive de Luxe, Black Edition або Le Grand.

Тенденцію зростання кількості випущених та активних платіжних карток АТ «УкрСиббанк» представлено на рисунку 2.2.

Рис 2.2. Порівняння кількості випущених та активних платіжних карток АТ «УкрСиббанк», тис [35]

На даному рисунку спостерігається поступове зменшення загальної кількості випущених карток з 2171 тис. у 2022 році до 1989 тис. у 2024 році. Водночас кількість активних карток також скорочується — з 953 тис. до 893 тис. Це може свідчити про оптимізацію карткового портфеля банку або зміну поведінки користувачів.

Кредитна політика АТ "УкрСиббанк" спрямована на оцінку ризиків, пов'язаних із позичальниками, та контроль середньозваженого рівня кредитного ризику в портфелі. Банк здійснює аналіз кредитних ризиків у розрізі галузей економіки, що дозволяє оперативно коригувати стратегію кредитування відповідно до ринкової ситуації. Кредитні договори укладаються відповідно до внутрішніх вимог банку та можуть передбачати як одноразове надання позики, так і видачу коштів траншами. Водночас банк залишає за собою право відмовити у кредитуванні без пояснення причин, що підвищує ефективність управління ризиками. Позичальники зобов'язані цільово використовувати отримані кошти та виконувати умови погашення відповідно до укладеного договору.

Кредитні операції є ключовим напрямом діяльності АТ "УкрСиббанк". У рамках своєї фінансової діяльності банк надає такі види кредитування:

- позики для фізичних осіб;
- комерційне фінансування юридичних осіб та приватних підприємців;
- операції на міжбанківському кредитному ринку.

Основну клієнтську базу банку в цьому сегменті становлять підприємства малого та середнього бізнесу.

Кредитування в АТ "УкрСиббанк" відбувається поетапно, що дозволяє забезпечити ефективність та мінімізувати ризики. Етапи процесу кредитування наведено на рисунку 2.3.

Рис. 2.3. Етапи процесу кредитування АТ «УкрСиббанк» [11]

Згідно з таблицею 2.6, спостерігається щорічне зростання загальної суми активів банку. Однак обсяг наданих кредитів банкам та клієнтам мав тенденцію до значного зменшення кожного року.

Таблиця 2.6

Надані кредити АТ "УкрСиббанк" за 2022 – 2024 років [4; 5; 3]

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна 2022/2024 рр
	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн	Структура, %	Сума, тис. грн
Кредити та аванси банкам	379 898	0,35	20	0,00	20	0,00	-379 878
Кредити та аванси клієнтам	14 746 921	13,60	11 237 375	7,92	12 475 246	7,38	-2 271 675
Загальна сума активів	108 439 025		141 916 996		169 080 813		+60 641 788

Обсяг кредитування банків зазнав суттєвого скорочення: з 379 898 тис. грн у 2022 році до 20 тис. грн у 2023-му. На 2024 рік цей показник залишився незмінним. Така динаміка зумовлена жорсткішою монетарною політикою,

зменшенням потреби банків у рефінансуванні та стабілізацією ліквідності фінансової системи.

Концентрація кредитів та авансів клієнтам за галузями економіки протягом 2022 – 2024 рр. наведена у додатку В.

Одним із основних джерел залучення коштів для банку є депозити. У зв'язку з цим, доцільно розглянути перелік депозитних продуктів, які пропонує УкрСиббанк [15]:

- Депозит «Валютообмінний»
- Депозит «Класичний»
- Депозит «Надійний»
- Депозит «Збагачувальний»
- Депозит «Пенсійний»

Процентні ставки за депозитами у банку формуються під впливом ряду макроекономічних та внутрішніх факторів, які визначають вартість залучення ресурсів та конкурентоспроможність банківських продуктів.

Загальна сума депозитів фізичних осіб протягом трьох років наведена на рисунку 2.4.

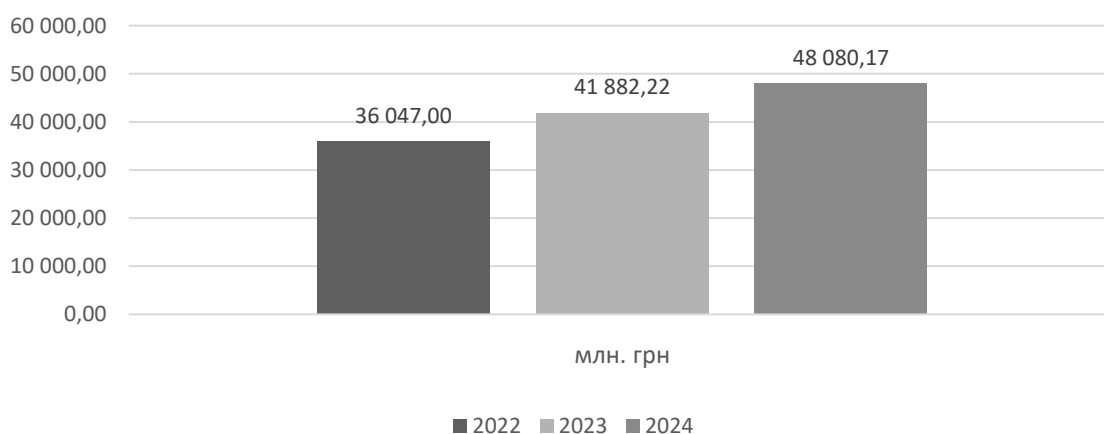

Рис. 2.4. Динаміка змін в обсязі депозитів АТ «УкрСиббанк» [39]

Згідно з рисунком, спостерігається тенденція до зростання обсягу депозитів протягом зазначеного періоду. У 2022 році сума депозитів становила 36 047,00 млн грн, а вже у 2024 році ця цифра зросла до 48 080,17 млн грн. Така

тенденція є наслідком поступового збільшення довіри фізичних осіб до банку та зростання їх заощаджень.

В умовах сучасного світу, де час стає важливим ресурсом, а вимоги до зручності та швидкості обслуговування постійно зростають, клієнти все більше звертаються до онлайн-сервісів для управління своїми фінансами. У відповідь на ці тенденції, АТ "УкрСиббанк" активно працює над повною цифровізацією своїх послуг. Одним із найвідоміших інноваційних рішень АТ "УкрСиббанк" став його мобільний застосунок, який забезпечує клієнтам зручний та швидкий доступ до банківських послуг. Застосунок дозволяє здійснювати широкий спектр операцій, таких як [21]:

- перекази коштів з картки на картку;
- поповнення мобільного;
- дистанційне оформлення картки;
- отримання виписок;
- обмін валюти;
- оплата комунальних послуг;
- оформлення та оплата кредиту;
- відкриття накопичувального та депозитного рахунку.

Окрім базових банківських операцій, АТ «УкрСиббанк» надає широкий спектр додаткових фінансових послуг, що сприяють ефективному управлінню капіталом клієнтів. Зокрема, банк здійснює операції на ринках капіталу від свого імені, надає гарантії, поручительства та інші зобов'язання фінансового характеру.

Крім того, УкрСиббанк активно розвиває фінансові платіжні послуги та бере участь у системі накопичувального пенсійного забезпечення, здійснює інвестиційні операції, емітує власні цінні папери, забезпечує зберігання матеріальних та фінансових активів, включаючи безхазяйні або конфісковані цінності, а також надає в оренду індивідуальні банківські сейфи. Важливим напрямом роботи є інкасація грошових коштів, транспортування валютних

цінностей та надання консультацій з питань фінансів і банківської діяльності. Додатково банк виконує функції адміністратора при випуску облігацій відповідно до положень Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

Отже, АТ «УкрСиббанк» є важливим учасником фінансової системи України, забезпечуючи широкий спектр банківських послуг для фізичних та юридичних осіб. Аналіз діяльності банку демонструє його орієнтацію на впровадження сучасних фінансових інструментів, розвиток цифрових сервісів і оптимізацію карткового портфеля. Незважаючи на скорочення обсягів кредитування, банк продовжує нарощувати загальну суму активів, що свідчить про ефективність управлінських рішень. Орієнтація на потреби клієнтів, розширення онлайн-послуг і підтримка інноваційних фінансових рішень сприяють підвищенню його конкурентоспроможності та зміцненню позицій на ринку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Основні проблеми здійснення банківських операцій у сучасних реаліях

Банківська система є невід’ємною складовою фінансового сектору, що забезпечує рух капіталу, кредитування та стабільність економіки. З розвитком цифрових технологій та інтеграцією у світовий фінансовий простір банки активно впроваджують інноваційні підходи до обслуговування клієнтів і оптимізації своїх операцій. Однак, у сучасних реаліях, що характеризуються швидкими змінами та зростаючою конкуренцією, банківські установи стикаються з низкою проблем, які ускладнюють здійснення операцій і потребують адаптації до нових умов.

Значний вплив на діяльність банківської системи України мали політична та економічна нестабільність, що загострилася в 2013–2015 роках, анексія Криму, війна на сході країни, а згодом і повномасштабне вторгнення росії у 2022 році. Ці події суттєво позначилися на фінансово-економічному середовищі, створюючи додаткові ризики для стабільності банківської сфери. Внаслідок цього банки змушені були адаптуватися до нових викликів, переглядати свої стратегії та впроваджувати механізми забезпечення безперервності роботи в умовах кризи.

"Попри серйозні труднощі, спричинені російською агресією, банківська система України змогла адаптуватися до нових викликів і продовжує функціонувати в умовах нестабільності. Банківські установи докладають зусиль для забезпечення безперебійної роботи, дотримання нормативно-правових вимог НБУ та виконання своїх зобов’язань перед клієнтами. Водночас виклики, з якими стикнулася фінансова система, призвели до суттєвої перебудови банківської інфраструктури, що впливає на стабільність та безпеку банківського ринку в умовах невизначеності" [13].

У воєнний період банківська система опинилася перед численними ризиками, які безпосередньо впливають на її функціонування (рис. 3.1).

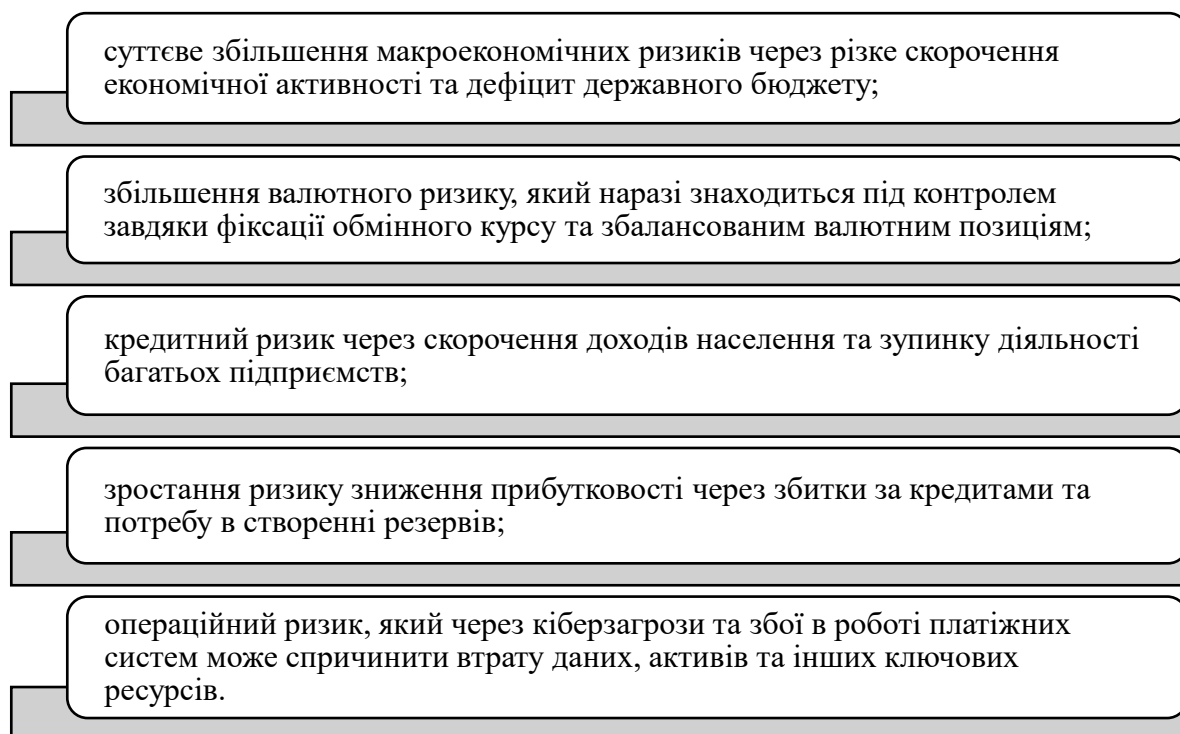

Рис. 3.1. Фактори ризику, що впливають на банківську систему в умовах війни [27; 34]

Окрім ризиків, зазначених на попередньому рисунку, існує низка інших викликів, з якими стикаються банки здійснюючи свої операції в умовах війни, а саме:

1. Кібератаки. В період з січня 2022 року по вересень 2023 року команда з реагування на кіберінциденти в Україні (CERT-UA) зафіксувала близько 4000 випадків кіберзагроз. За словами заступника міністра фінансів США, у червні 2023 року проросійська група NoName057 погрожувала здійснити кібератаки на фінансовий сектор України, що в результаті призвело до серії DDOS-атак на українські банки протягом наступних чотирьох днів [47].

2. Збої у функціонуванні платіжних систем. Ще з початку війни в Україні виникла проблема «завислих платежів», коли підприємства та організації намагалися своєчасно виплатити заробітну плату працівникам або перерахувати

кошти на матеріальну допомогу. З часом ситуація не змінилася, і затримки в переказах залишаються актуальними, зокрема, коли йдеться про перерахування коштів на гуманітарні та оборонні потреби. Основною причиною таких затримок є нестача операційного персоналу в банківських відділеннях, що знаходяться в зонах бойових дій або на територіях, що були або залишаються окупованими [33].

3. Зниження або пошкодження банківської інфраструктури. Втрата банківських відділень, банкоматів, серверних центрів та іншої необхідної інфраструктури, спричинених окупацією східних та південних областей України, значно ускладнює надання фінансових послуг у цих регіонах.

4. Брак трудових ресурсів. Через ризики ракетних ударів та бойові дії у різних регіонах України спостерігається значне скорочення чисельності працівників банків. Багато співробітників залишають свої посади внаслідок закриття відділень або приймають рішення піти з роботи за власним бажанням.

5. Невиплата кредитів. Через початок війни процес кредитування в Україні фактично припинився, а багато з раніше наданих кредитів залишаються несплаченими. Торгово-промислова палата України визнала настання форс-мажорних обставин, що підтверджує неможливість виконання фінансових зобов'язань в умовах воєнного стану.

6. Збільшення витрат на забезпечення безпеки. Банки змушені направляти значні ресурси на забезпечення захисту даних клієнтів та боротьбу з кібератаками, що значно збільшує їх операційні витрати.

7. Зниження фінансової спроможності населення та підприємств. Внаслідок повномасштабних бойових дій багато людей втратили роботу, а деякі підприємства були змушені скоротити або припинити свою діяльність. Це спричинило значне зниження доходів населення, що, у свою чергу, призвело до зменшення обсягів депозитів та збільшення кількості проблемних кредитів.

8. Відтік капіталу. Невизначеність та нестабільність призводять до виведення капіталу з України інвесторами, що спричиняє дефіцит фінансових ресурсів і обмежує можливості банків для кредитування економіки [32].

Окрім вищезазначених проблем, українські банки стикаються з іншими труднощами, які не мають прямого зв'язку з війною:

- значна частка проблемних кредитів;
- значний рівень тіньової економіки в Україні;
- низький рівень фінансової обізнаності серед населення;
- часті зміни в нормативно-правовій базі, що регулює банківську сферу;
- збільшення частки державних банків та їх чисельності;
- слабка довіра населення до банківської системи;
- високий рівень кредитного ризику;
- незнання населення про різноманітність банківських продуктів;
- низький рівень капіталізації банків в Україні.

У грудні 2023 року президент Володимир Зеленський підписав закон №3474-IX, який регулює особливості оподаткування банків. Цей документ вносить зміни до Податкового кодексу та запроваджує тимчасове додаткове оподаткування для банків. У 2023 році ставка податку на надприбуток банків складала 50%. З 2024 року базова ставка податку на прибуток знизилася до 25% [10]. Однак, уже 17 вересня 2024 року Верховна Рада підтримала в першому читанні введення податку на надприбутки банків у розмірі 50%. Експерти вважають, що для забезпечення кредитування економіки, інвестування в державні облігації та подолання викликів, спричинених війною, банки повинні зберігати достатній рівень капіталу. Тому додаткове підвищення податку не матиме значного впливу на бюджет, однак може створити серйозні ризики для стабільності банківського сектору [25].

Заступник голови місії Міжнародного валютного фонду в Україні Тревор Лессард висловив свою думку щодо можливості повторного підвищення податку на прибуток в інтерв'ю агентству "Інтерфакс-Україна" у Вашингтоні. З його слів: «Введення 50% податку на прибуток банків другий рік поспіль суперечить

природі податку на надприбуток, підриває довіру до політики та не є ефективним рішенням» [28].

Як вже згадувалося раніше, однією з найсерйозніших проблем українських банків, особливо державних, залишається значна частка проблемних кредитів. У 2017 році частка непрацюючих кредитів (NPL) становила 57% від загального кредитного портфеля. До початку повномасштабного вторгнення росії вона поступово зменшувалася і на 1 березня 2022 року досягла 27%. Однак уже на початок 2023 року рівень NPL у банківському секторі знову зріс до 38% [24]. Станом на 01 січня 2025 року дана частка скоротилася до 30,3% або на 7,1 відсоткових пункта порівняно з показником станом на 01 січня 2024 року [40].

В умовах війни та економічної нестабільності банки України зіштовхуються з низкою серйозних викликів, що потребують гнучкості й адаптації. Проблеми, такі як кіберзагрози, пошкодження інфраструктури, зниження платоспроможності населення, а також збої у платіжних системах, ставлять під загрозу не тільки стабільність банків, а й загальний фінансовий ландшафт країни. Проте банківський сектор демонструє здатність до швидкої реакції та адаптації, зокрема через зміни в стратегії безпеки та вдосконалення механізмів безперервності роботи.

3.2. Шляхи подальшої оптимізації операцій банків в Україні

Українська банківська система продовжує демонструвати стійкість і здатність адаптуватися до складних умов, спричинених повномасштабною війною. Незважаючи на значні виклики, банки забезпечують безперебійне функціонування фінансових операцій, підтримують клієнтів та впроваджують нові механізми для підвищення ефективності своєї роботи. В умовах економічної нестабільності та технологічних змін особливої актуальності набуває питання оптимізації банківських операцій, що дозволяє мінімізувати ризики, підвищити рівень доступності послуг та сприяти розвитку фінансового сектору країни.

Під час війни з росією банківська система України функціонує з урахуванням обмежень, встановлених Постановами Правління Національного банку України «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» та «Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп».

24 лютого 2022 року Національний банк України адаптував регулювання банківської діяльності до умов воєнного стану. Відділення банків були зобов'язані продовжувати свою роботу в тих регіонах, де це не становило загрози для життя та безпеки, а також забезпечувати доступ клієнтів до сейфів та поповнення банкоматів готівкою. Для підтримки стабільності фінансової та банківської системи України були введені певні обмеження, зокрема [16; 26]:

- обмеження на міжнародний рух капіталу та встановлення фіксованого курсу валюти;
- запровадження «кредитних канікул» для позичальників;
- відсутність обмежень для безготівкових платежів;
- обмеження на зняття готівки понад 100 тис. грн на день, а також повна заборона на зняття готівкової валюти в Україні, згодом були послаблені. Ці обмеження не стосувалися підприємств, що працювали за дорученням уряду або виконували мобілізаційні плани, а також мешканців територій, які перебували під загрозою окупації. Вони мали можливість знімати кошти без обмежень як в національній, так і в іноземній валюті, за умови наявності коштів у відділенні банку;
- банки-емітенти цифрових грошей повинні припинити їх випуск та розповсюдження;
- розподіл капіталу обмежується лише спрямуванням прибутку на збільшення статутного капіталу, формування загальних резервів та фондів основного капіталу, а також покриттям збитків;
- заборонено виплачувати дивіденди, окрім як за привілейованими акціями;

- перерахунок коштів за кордон можливий лише для власних операцій банків і видачі кредитів іноземним фінансовим установам;
- банки не мають права надавати юридичним особам кредити у гривні для погашення кредитів в іноземній валюті.

Водночас Національний банк України впровадив низку полегшень для банків [9]:

- якщо порушення нормативів (ліквідності, капіталу, кредитного ризику, лімітів відкритої валютної позиції, строків подання статистичної звітності) сталися після 24 лютого 2022 року, то заходи впливу не застосовуються;
- скасовано заходи впливу за порушення щодо формування та зберігання обов'язкових резервів;
- скасовано заходи впливу за несвоєчасне оприлюднення фінансової та консолідованої фінансової звітності;
- можливість ідентифікації військових за військовим квитком при відкритті рахунку;
- дозволено використання хмарних сервісів, що розміщуються на території ЄС, Великої Британії, США та Канади, для підвищення стабільності роботи банківської системи.

Попри такі проблеми, як економічна нестабільність, кібератаки, руйнування інфраструктури та відтік капіталу, українські банки змогли зберегти свою функціональність і навіть досягти значних результатів у підтримці фінансової стабільності.

Однак, для подальшого удосконалення функціонування банків необхідно впроваджувати реформи. Державі слід переглянути підхід до управління державними банками, акцентуючи увагу на їхній прибутковості. Це можна досягти через підвищення операційної ефективності, зокрема, зниження вартості залучених коштів, покращення стандартів управління ризиками та припинення практики кредитування, що мотивоване політичними чинниками.

До інших заходів, які зміцнять стійкість та ефективність банків і забезпечать їх здатність до реагування на майбутні виклики, належать:

1. Покращення законодавчої бази у сфері банківських послуг. Це включає оновлення нормативно-правових актів для забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг та посилення контролю за діяльністю банків, що сприятиме підвищенню довіри клієнтів і зниженню ризиків шахрайських схем.
2. Розширення співпраці українських банків з міжнародними фінансовими інститутами, вихід на глобальні фінансові ринки та відкриття філій за кордоном сприятимуть залученню іноземних інвестицій в економіку України, а також підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних банків.
3. Підвищення фінансової грамотності через освітні програми допоможе збільшити довіру населення до банків і сприятиме більш активному використанню банківських послуг.
4. "Співпраця з відомими компаніями. На сьогодні активна співпраця компаній у сфері бізнесу зарекомендувала себе як досить успішний механізм популяризації банків. Співпрацюючи з відомими брендами (продукти, одяг, електроніка тощо), банки можуть надавати своїм клієнтам персональні знижки на продукцію, накопичення бонусів або кешбеки, які можна відслідковувати в мобільному застосунку" [1].
5. Інтеграція цифрових банківських послуг сприятиме підвищенню ефективності діяльності банків, зменшенню операційних витрат і забезпеченню більш високого рівня безпеки для клієнтів.
6. У сучасному світі кіберзлочинність становить серйозну загрозу для банківської сфери. Тому інвестиції у вдосконалення засобів захисту, які сприяють попередженню та оперативному реагуванню на кіберзагрози, є критично важливими для забезпечення безпеки даних і стабільного функціонування банківської системи.

7. Впровадження різноманітних програм підтримки для малого та середнього бізнесу сприятиме розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць і зростанню обсягів виробництва, що матиме позитивний вплив на економіку країни в цілому.
8. Забезпечення більшої прозорості у банківській сфері шляхом удосконалення механізмів звітності та аудиту сприятиме зниженню рівня корупції та зміцненню довіри клієнтів і інвесторів.

Запровадження запропонованих змін сприятиме зміцненню стабільності та конкурентоспроможності української банківської системи, підвищенню рівня довіри громадян і бізнесу до фінансових установ. Окрім цього, оптимізація банківських процесів стане важливим чинником для залучення іноземних інвестицій, покращення якості фінансових послуг і розширення доступу до них. Такі заходи сприятимуть не лише зростанню ефективності банківського сектору, а й загальному економічному розвитку країни, створюючи передумови для модернізації фінансової інфраструктури та інтеграції в міжнародні ринки.

Одним із ключових елементів модернізації банківських операцій є впровадження сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ). Використання ШІ у банківських операціях відкриває нові можливості для автоматизації процесів, підвищення безпеки транзакцій та покращення обслуговування клієнтів.

Аналізуючи досвід українських банків щодо впровадження штучного інтелекту у свою діяльність, ми визначили найперспективніші напрямки його застосування в банківському секторі:

- аналіз фінансової активності клієнтів для впровадження персоналізованих послуг і пропозицій;
- прогнозування фінансових ризиків та ефективне управління активами;
- підвищення рівня кібербезпеки та миттєве виявлення шахрайських операцій;
- автоматизована оцінка кредитоспроможності клієнтів;

- покращення клієнтського сервісу завдяки цілодобовій підтримці чат-ботів і віртуальних асистентів;
- дотримання регуляторних норм через автоматизований моніторинг транзакцій та контроль відповідності.

"Фахівці Національного банку також використовують штучний інтелект у своїй діяльності, зокрема для підвищення особистої продуктивності та обробки великих обсягів текстової інформації. Однак підкреслили, що матеріали, створені за допомогою інструментів ШІ, повинні обов'язково перевірятися та доопрацьовуватися працівником, який несе відповідальність за виконання завдань" [41].

Оптимізація операцій українських банків в умовах воєнного стану та економічної нестабільності є не лише необхідністю, а й стратегічною можливістю для розвитку фінансового сектору. Впровадження цифрових технологій, зміцнення законодавчої бази, розширення міжнародної співпраці та підвищення фінансової грамотності сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності банків та їх здатності до адаптації в кризових умовах.

3.3. Розвиток інноваційних банківських операцій із урахуванням зарубіжного досвіду

У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій фінансовий сектор зазнає значних змін, що вимагає від банків постійного вдосконалення своїх операцій та сервісів. Інновації в банківській сфері стають ключовим чинником конкурентоспроможності, забезпечуючи швидкість, зручність і безпеку фінансових послуг. Успішна адаптація до нових технологічних викликів потребує не лише внутрішніх змін, а й аналізу найкращих світових практик. Досвід зарубіжних банків, які вже впровадили сучасні технології, може стати важливим орієнтиром для українських фінансових установ у розробці інноваційних підходів до обслуговування клієнтів та оптимізації операційних процесів.

Цифрові платежі стрімко набирають популярності у світі, демонструючи стійку тенденцію до зростання. Зокрема, у 2023 році їхній загальний обсяг зріс на 13%, досягнувши позначки в \$9,47 трильйона. У 2024 році ця динаміка зросла ще на 12%, що свідчить про подальше посилення ролі безготівкових розрахунків. Детальнішу інформацію з цього питання представлено на рисунку 3.2.

Total transaction value in the digital payments market, by segment, from 2019 to 2025 (in trillion U.S. dollars)

Source: Statista

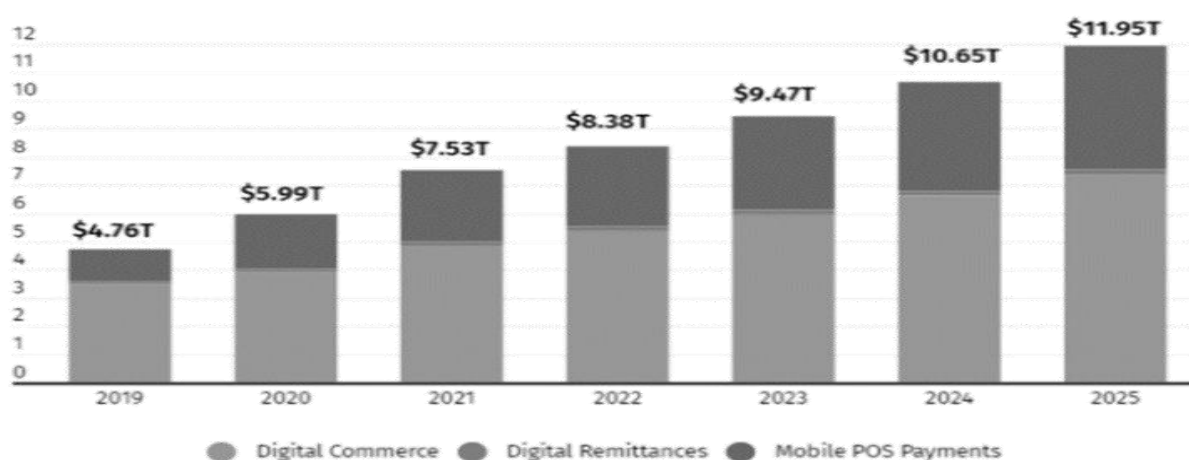

Рис. 3.2. Глобальний розвиток цифрових платежів [44]

Для України цінним орієнтиром у впровадженні безготівкових розрахунків може стати досвід Норвегії, Швеції і Великобританії, які є одними з найближчих до повної відмови від готівки. Досвід цих країн демонструє, що успішний перехід до цифрових платежів можливий за умови розвитку фінансової інфраструктури, підвищення рівня фінансової грамотності населення та забезпечення кібербезпеки. Аналіз їх досвіду дозволяє визначити ефективні механізми стимулювання безготівкових розрахунків і водночас виявити потенційні ризики, які необхідно враховувати в українському контексті.

Аналізуючи дані Світового банку, можемо зробити висновок, що серед європейських країн Норвегія є найближчою до повного переходу на безготівкові розрахунки. Зокрема, 98% населення володіють дебетовими картками, а близько 95% активно використовують мобільні застосунки для фінансових операцій.

Найпопулярнішим серед них є «Vipps», яким користуються приблизно 3,7 млн осіб. Цей сервіс надає можливість здійснювати онлайн-покупки, оплачувати рахунки та навіть проходити реєстрацію у системах з підвищеним рівнем безпеки. Варто зазначити, що лише 3–4% усіх покупок в офлайн-магазинах у Норвегії відбуваються із використанням готівки [43].

Крім того, для стимулювання безготівкових розрахунків у Норвегії запроваджена система податкових пільг *Kontaktløs betaling gir tilbakebetaling*, що в перекладі означає «безконтактна оплата повертає кошти». Суть цієї ініціативи полягає в тому, що кожен раз, оплачуючи покупку банківською картою, громадяни отримують 1% від витраченої суми у вигляді податкового кредиту на наступний рік.

Подібний механізм міг би стати ефективним і для України, оскільки фінансове заохочення сприяло б збільшенню частки безготівкових платежів та зменшенню обігу готівки. Запровадження податкових стимулів могло б мотивувати населення активніше використовувати цифрові платіжні інструменти, що, у свою чергу, сприяло б детінізації економіки та розвитку фінансової інфраструктури країни.

Запровадження податкових стимулів для безготівкових розрахунків, могло б мати позитивний вплив не тільки на споживачів, але й на банки. По-перше, це сприяло б збільшенню обсягу безготівкових операцій, що забезпечило б банки більш стабільними грошовими потоками. А по-друге, зростання популярності цифрових платежів дозволило б банкам зменшити витрати на обробку готівки та операції з фізичними філіями, оскільки більшість транзакцій здійснювалася б онлайн.

Наступним прикладом для України є Швеція, країна, яка стала першою в Європі, що випустила банкноти, і, ймовірно, однією з перших, що позбудеться готівки. Разом із Данією та Норвегією, Швеція є лідером у сфері безконтактних мобільних платежів, що свідчить про високий рівень технологічного розвитку і готовність населення до використання цифрових фінансових інструментів.

Шведське законодавство активно сприяє переходу до безготівкового суспільства, надаючи продавцям право відмовлятися від прийому готівки за товари та послуги. Такий підхід стимулює розвиток цифрових платіжних систем і робить їх більш доступними для всіх учасників економіки. Окрім того, деякі шведські банки взагалі відмовилися від проведення операцій з готівкою у своїх відділеннях, що ще раз підкреслює прагнення до повної цифровізації фінансових операцій.

Інший яскравий приклад — Велика Британія, де цифрові платежі стали невід'ємною частиною повсякденного життя з 1984 року. За даними опитування Marqeta, майже 60% респондентів з Великобританії, США та Австралії заявили про готовність повністю відмовитись від готівки, обмежившись лише мобільними телефонами для розрахунків. Це свідчить про високий рівень прийняття безготівкових розрахунків серед населення [50].

Враховуючи економічну недоцільність утримання банкоматів і прагнення бізнесу оптимізувати операції, багато закладів відмовляються від готівкових розрахунків. Це сприяє розвитку цифрових платіжних технологій, які стають дедалі популярнішими серед споживачів.

Зрозуміло, що на даному етапі в Україні повна відмова від готівки є неможливою через низку технічних, політичних та соціальних факторів. Однак перехід до безготівкових розрахунків має значний потенціал для позитивного впливу на банківську систему та економіку в цілому.

Зарубіжні банки активно впроваджують технології штучного інтелекту у свою банківську діяльність, зокрема для автоматизації процесів обслуговування клієнтів, покращення аналізу ризиків та вдосконалення систем безпеки, що дозволяє підвищити ефективність операцій та забезпечити кращий рівень послуг.

Італійський банк BPER Banca анонсував намір скоротити близько 2000 співробітників, що складає 10% його персоналу, до 2027 року. Банк пояснив це рішення бажанням "оптимізувати та автоматизувати процеси за допомогою штучного інтелекту, зокрема генеративного ШІ" [45].

Європейські банки активно впроваджують штучний інтелект у свою діяльність, і ось лише кілька прикладів: UBS Group створила інструмент ШІ, який допомагає пропонувати клієнтам потенційні угоди M&A, аналізуючи базу даних з понад 300 000 компаній за менше ніж півхвилини; Deutsche Bank застосовує ШІ для аналізу портфелів заможних клієнтів; ING використовує технології для перевірки потенційних неплатників, а необанк Bunq — для виявлення шахрайства; іспанський BBVA, в свою чергу, активно працює над розробкою близько 100 сценаріїв використання генеративного ШІ з метою підвищення продуктивності, оптимізації процесів і стимулювання інновацій.

Згідно з даними Infosys Bank Tech Index, витрати банків на штучний інтелект зростають швидше, ніж на інші технології (рис. 3.3). Так, витрати європейських банків на ШІ зросли на 8,1% у період з липня по грудень 2024 року, що є більшим приростом, порівняно з витратами на кібербезпеку, хмарні обчислення, відкритий банкінг та блокчейн.

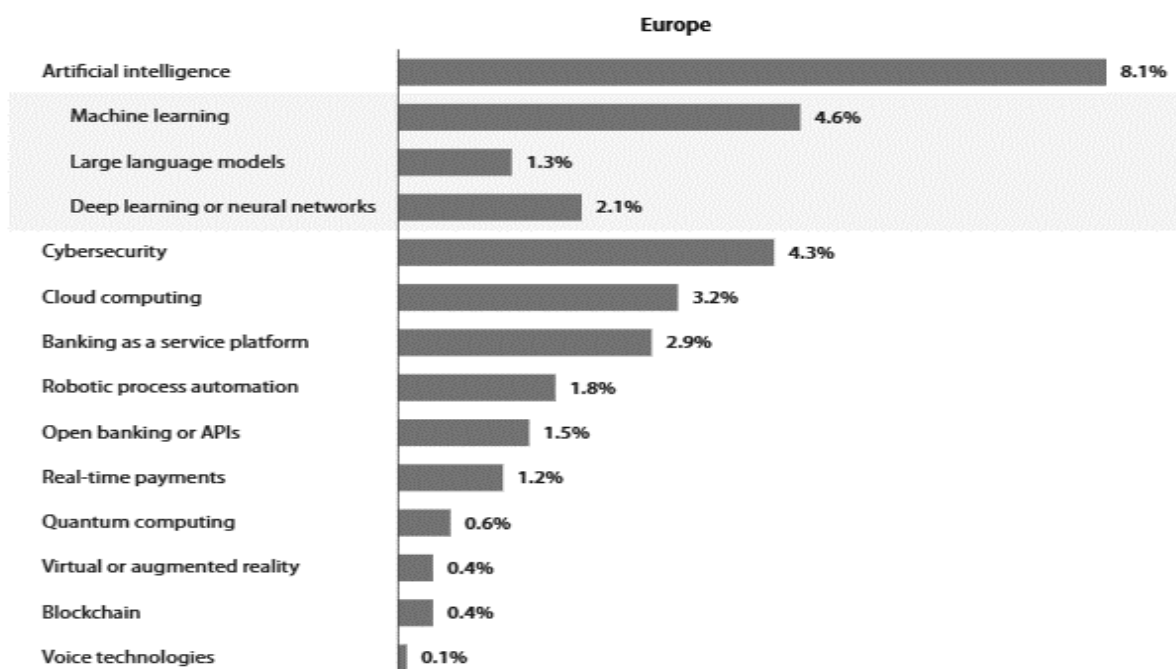

Рис. 3.3. Зростання витрат європейських банків на технології протягом липня – грудня 2024 року [46]

Також однією з інноваційних зарубіжних технологій, що може бути корисною для українських банків, є впровадження смарт-контрактів, які забезпечують автоматизацію та підвищення ефективності фінансових операцій.

"Смарт-контракти – це самостійно виконувані програми, що зберігаються в blockchain і виконують транзакції на основі попередньо заданих умов. На відміну від звичайних контрактів, які залежать від юридичної мови й посередників, смарт-контракти використовують код для автоматичного виконання дій у разі дотримання певних критеріїв» [49].

Ідея смарт-контрактів була запропонована в 1994 році Ніком Сабо, американським фахівцем у галузі комп'ютерних наук і юриспруденції, який також є автором концепції Bit Gold, розробленої в 1998 році. Сабо прагнув створити автоматизовані комп'ютерні протоколи, які могли б виконувати умови контрактів на основі електронних транзакцій, таких як системи точок продажу (POS).

Основна концепція смарт-контрактів полягає в автоматизації виконання угод між сторонами без необхідності залучення посередників, таких як банки, юристи або брокери. Смарт-контракти мають низку унікальних властивостей, що відрізняють їх від традиційних письмових угод. Вони існують у вигляді комп'ютерного коду, який зберігається і виконується на блокчейні. "Смарт-контракти є самовиконуваними програмами, що автоматично активують виконання умов, закладених у контракті при настанні певних подій. Наприклад, смарт-контракт може автоматично ініціювати платіж після отримання товару чи послуги, що значно спрощує і пришвидшує процес розрахунків. Крім того, смарт-контракти забезпечують високий рівень прозорості та довіри між сторонами угоди. Усі умови контракту чітко зафіксовані в коді і доступні для перевірки учасниками блокчейну, що значно знижує ризики шахрайства, помилок і недобросовісних дій з боку учасників угоди" [17].

До переваг смарт-контрактів можна віднести:

- ефективність та автоматизація процесів;
- зниження витрат;

- безпека від несанкціонованих змін і шахрайства;
- прозорість та довіра.

Попри наявність численних переваг, смарт-контракти мають низку обмежень, а саме:

- суб'єктивність (функціональність обмежується лише тим, що визначено в коді);
- складність зміни (зміна в контракті може бути трудомісткою, якщо у коді є помилки/вразливості);
- інтеграція реальних даних (вартість валюти, ціна на акції або ж місце доставки).

Впровадження смарт-контрактів у банківську систему України може стати важливим кроком у напрямку автоматизації та підвищення ефективності фінансових операцій. Ці технології дозволяють здійснювати угоди без посередників, що знижує витрати та підвищує безпеку транзакцій. Крім того, смарт-контракти забезпечують високий рівень прозорості і довіри між сторонами угоди, що є важливим аспектом для розвитку фінансових ринків.

Отже, в умовах війни та економічної нестабільності банки України стикаються з численними викликами, що вимагають гнучкості й адаптації. Зокрема, питання кіберзагроз, пошкодження інфраструктури та зниження платоспроможності населення ставлять під загрозу стабільність банків. Однак, завдяки швидкій реакції та вдосконаленню механізмів безперервності роботи, банківський сектор демонструє здатність до адаптації. Урахування зарубіжного досвіду в оптимізації банківських операцій, зокрема впровадження інноваційних технологій та розвитку цифрових платформ, дозволить Україні досягти більш високих стандартів ефективності та забезпечити стабільність фінансових операцій на міжнародному рівні.

ВИСНОВКИ

Сучасні банки є невід’ємною складовою фінансової системи, яка постійно розвивається під впливом технологічних інновацій та глобальних економічних змін. Банки не лише виконують класичні функції фінансових посередників, але й активно запроваджують новітні технології для підвищення ефективності своєї діяльності. Діджиталізація та автоматизація процесів змінюють традиційні банківські операції, роблячи їх більш доступними, швидкими та безпечними.

Аналіз теоретичних засад сучасних банківських операцій вказує на їх багатогранність та динамічний розвиток. Сучасні банківські операції охоплюють широкий спектр діяльності, включаючи кредитування, депозитні операції, платіжні послуги, а також більш інноваційні аспекти, такі як онлайн-банкінг, мобільні додатки, біометрична ідентифікація клієнтів і використання штучного інтелекту. Кожен з видів банківських операцій має свою специфіку та особливості, що визначаються цілями та принципами функціонування банківської установи. До цілей включають не лише забезпечення фінансової стабільності та ліквідності, а й підвищення рівня обслуговування клієнтів, інтеграцію інноваційних технологій та оптимізацію витрат. Принципи організації таких операцій базуються на забезпеченні безпеки, доступності, швидкості обслуговування та прозорості. У свою чергу, класифікація сучасних банківських операцій може бути здійснена за різними критеріями: за видом послуг (кредитні, депозитні, платіжні), за формою надання послуг (фізичні чи електронні), а також за типом клієнтів (фізичні чи юридичні особи). Всі ці різновиди операцій дозволяють банкам не лише задовольняти потреби своїх клієнтів, а й адаптуватися до змінюваного економічного середовища.

Протягом останніх років АТ «УкрСиббанк» зумів не тільки зберегти стабільність, але й забезпечити поступове покращення своїх фінансових показників, незважаючи на складні умови національної економіки та глобальні економічні виклики. Власний капітал банку зріс з 13 149 969 тис. грн у 2022 році до 21 415 591 тис. грн на кінець 2024 року. Зокрема, нерозподілений прибуток

збільшився з 7 269 447 тис. грн до 15 535 069 тис. грн. Зростання депозитної бази з 36 047 млн грн у 2022 році до 48 080,17 млн грн у 2024 році підтверджує зростання довіри клієнтів та позитивну динаміку розвитку банку.

Упродовж аналізованого періоду банк продемонстрував позитивну динаміку активів, які зросли з 108 439 025 тис. грн до 169 080 813 тис. грн на кінець 2024 року. Основним драйвером цього зростання стали інвестиції в цінні папери, які збільшилися на 49 369 087 тис. грн, а також обов'язкові резерви банку в НБУ та короткострокові розміщення в НБУ, що зросли на 6 797 381 тис. грн.

Дослідження діяльності АТ «УкрСиббанк» свідчить про активне впровадження сучасних фінансових інструментів та цифрових технологій, що допомагають банку адаптуватися до нових ринкових умов. Попри скорочення обсягів кредитування через макроекономічні виклики, банк демонструє стабільне зростання активів, ефективне управління капіталом та розвиток онлайн-сервісів, що свідчить про правильний стратегічний підхід до розвитку банківських операцій, орієнтуючись на підвищення ефективності та розширення можливостей для клієнтів.

Аналіз сучасних проблем у сфері банківських операцій виявив серйозні виклики, серед яких можна виділити кіберзагрози, порушення інфраструктури, зниження платоспроможності клієнтів та необхідність посилення ризик-менеджменту. Водночас ці виклики стимулюють банки до прискореної цифрової трансформації та пошуку нових шляхів підвищення стійкості операцій. Такі виклики, як війна та економічна нестабільність, вимагають від банків оперативної адаптації та розвитку нових підходів до забезпечення безпеки та надійності банківських послуг.

Вивчення міжнародного досвіду, зокрема в частині регулювання банківської діяльності, посилення контролю за кібербезпекою та впровадження нових стандартів обслуговування клієнтів, дозволить підвищити ефективність банківських операцій та зміцнити конкурентоспроможність українських фінансових установ. Інтеграція цих підходів сприятиме створенню більш стійкої

та адаптивної банківської системи, здатної успішно функціонувати в умовах сучасних економічних та технологічних викликів.

Сучасні банківські операції в Україні перебувають у процесі активної еволюції, що обумовлено як глобальними тенденціями цифрової трансформації, так і внутрішніми викликами. Впровадження інноваційних підходів до організації банківських процесів є ключем до зміцнення фінансової системи та створення конкурентоспроможного ринку банківських послуг, що відповідатиме найкращим міжнародним стандартам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акименко Н. В., Мамонтенко Н. С. Банківська система в умовах цифрової економіки. *Бізнес Інформ*. №5, 2021. С. 333-338. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-5_0-pages-333_338.pdf (дата звернення: 22.03.2025).
2. Акціонерне т-во «УкрСиббанк». Консолідований звіт про управління 2023. 38 с. URL: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/usb_annual_report_2023_ukr.pdf
3. Акціонерне т-во «УкрСиббанк». Річний звіт 2022. 107 с. URL: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/2022year_report_Ukrsibbank_22fsu_Consolidated_ISA_Bank_UKR.pdf
4. Акціонерне т-во «УкрСиббанк». Річний звіт 2023. 102 с. URL: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/Ukrsibbank_23fsu_Consolidated_ISA_with%20signatures.pdf
5. Акціонерне т-во «УкрСиббанк». Річний звіт 2024. 107 с. URL: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/Ukrsibbank_24fsu_Consolidated_ISA_with-signatures-UA.pdf (дата звернення: 02.05.2025).
6. Банківська система: навч. посіб. / Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко, Левада, Т.О. Журавльова; за ред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.
7. Банківські операції: навч. посіб. Н.І. Демчук, О.В. Довгаль, Ю.П. Владика. Дніпро: Пороги, 2017.
8. Банківські операції: Підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. 696 с.
9. Бортник А. Грошово-кредитна політика НБУ в умовах війни. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти*: збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-

- практичної конференції (м. Ужгород, 30 листопада 2022 р.) Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. С. 11-13.
10. Бутурлим О. Чистий прибуток банків злетів майже усемеро: скільки отримали з початку року. *Уніан* : веб-сайт. URL : https://www.unian.ua/economics/finance/pributki-bankiv-rizko-zrosli-u-2023-roci-cifri-vid-nbu-12493635.html#goog_rewarded (дата звернення: 22.03.2025).
 11. Взяти кредит для будь-яких потреб в UKRSIBBANK. *UKRSIBBANK. Банк для світу, що змінюється*. URL: <https://ukrsibbank.com/private-individuals/credits/> (дата звернення: 19.03.2025).
 12. Вицина С. О. Сутність фінансового стану банку та методи його оцінки. *Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу України: матеріали студентської наук.-теоретичної конф.* (м. Миколаїв, 24-26 березня 2021 р.). Миколаїв, 2021. С. 99-100
 13. Гісем М., Король, М. Проблеми фінансової безпеки банківського сектору України під час повномасштабного російського вторгнення. *Сталий розвиток економіки*. 2023, № 2 (47). С. 43-49. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-6> (дата звернення: 21.03.2025).
 14. Голосова біометрія (аутентифікація). *Як увімкнути, Як працює. ПриватБанк*. URL: <https://privatbank.ua/voice-biometrics> (дата звернення: 06.01.2025).
 15. Депозити в УКРСИББАНК – вигідні умови для ваших заощаджень. *UKRSIBBANK. Банк для світу, що змінюється*. URL: <https://ukrsibbank.com/private-individuals/deposits/> (дата звернення: 19.03.2025).
 16. Доронцева Є. Державне регулювання під час війни: як НБУ адаптував фінансову систему України до нових умов впродовж ста днів воєнного стану. *Вокс Україна* : веб-сайт. URL: <https://voxukraine.org/derzhavne-regulyuvannya-pid-chas-vijny-yak-nbu-adaptuvav-finansovu-systemu-ukrayiny-do-novyh-umov-vprodovzh-sta-dniv-voyennogo-stanu> (дата звернення: 22.03.2025).

- 17.Ерастов В., Гудзь Г. Ринок криптоактивів в Україні: тенденції сучасності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-1>.
- 18.Єгоричева С.Б. Банківські інновації: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 208 с.
- 19.Єсіна О. Г. Розвиток інноваційних технологій у банківництві. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 1–2 (290–291) URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2022/290-291/pdf/10-17.pdf> (дата звернення 06.01.2025).
- 20.Інтернет речей (IoT) - що це таке. *Kyivstar Business Hub – корпоративний блог для бізнесу*. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-take-iot-platforma-i-yake-ii-priznachennya> (дата звернення: 06.01.2025).
- 21.Інтернет-банкінг UKRSIB online від Укрсіббанк. *UKRSIBBANK. Банк для світу, що змінюється*. URL: <https://ukrsibbank.com/services/private-individuals/ukrsib-online/> (дата звернення: 19.03.2025).
- 22.Катранжи Л.Л. Фінансовий механізм формування банківського капіталу: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.00.08 . Покровськ, 2015. 341 с.
- 23.Кузнєцова М. А., Гуйгова Ю. І. Розвиток та впровадження інноваційних банківських послуг в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8088> (дата звернення: 06.01.2025).
- 24.Матвійчук Н.М. Сучасні тенденції розвитку державних банків в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Випуск 6(06). С. 86-91.
- 25.НБУ проти підвищення податку на прибуток банків до 50% - К. Рожкова. *Укрінформ : веб-сайт*. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3906835-nbu-proti-pidvisenna-podatku-na-pributok-bankiv-do-50-rozkova.html> (дата звернення: 22.03.2025).

- 26.Попчук Д.О. Проблеми функціонування банківської системи в умовах воєнного стану. *Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2023. Випуск 1 (19). С. 66-69.
- 27.Правдиковська І.І., Дорошенко Н.О. Вплив війни на банківську систему України. *Молодий вчений*. 2022. № 9(109). С. 150–156. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-32> (дата звернення: 21.03.2025).
- 28.Присяжна Л. Введення 50% податку на прибуток банків є неефективним та таким, що підриває довіру до політики – МВФ. *Think brave. Think brave. Останні новини бізнесу України*. URL: https://biz.ligazakon.net/news/231688_vvedennya-50-podatku-na-pributok-bankv--neefektivnim-ta-takim-shcho-pdriva-dovru-do-poltiki---mvf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 22.03.2025).
- 29.Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#n819> (дата звернення: 03.01.2025).
- 30.Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016р. № 351. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/paran18#n18> (дата звернення: 06.01.2025).
- 31.Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Положення , затверджене постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003р. № 516. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03> (дата звернення: 06.01.2025).
- 32.Проблеми та перспективи банківського сектору. *Юридична газета – онлайн версія*. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/problemi-ta-perspektivi-bankivskogo-sektoru-.html> (дата звернення: 21.03.2025).

- 33.Прокопенко Н.С., Мирончук В.М., Шепель І.В. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни. *Економіка і суспільство*. №41, 2022.
- 34.Редчук Д. Як захистити свої дані і не стати легкою здобиччю для віртуальних злочинців? *Epravda.com.ua*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/4/690011/>
- 35.Ринок платіжних карток в Україні. Набори даних. *Портал відкритих даних. Data.gov.ua*. URL: <https://data.gov.ua/dataset/e69526a2-26bb-4278-a49b-bdc4163cb662> (дата звернення: 19.03.2025).
- 36.Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку / За ред. В.В. Коваленко. Одеса: Видавництво «Атлант», 2012. 765с.
- 37.Сирота А.І. Поняття «банківська операція» та «кредитна операція банку». *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2014. Випуск 4, том.2. С.127-130.
- 38.Стащук О. В., Мартинюк Р. Специфіка застосування когнітивних технологій та штучного інтелекту в сучасній банківській діяльності. *Економічний форум*. 2021. № 1(3). URL: <https://e-forum.com.ua/uk/author/o-v-stashchuk> (дата звернення: 29.03.2025).
- 39.Фінансові результати Укрсиббанку. *Мінфін - все про фінанси: новини, курси валют, банки*. URL: <https://minfin.com.ua/ua/company/ukrsibbank/rating/?date=2023-01-01> (дата звернення: 21.03.2025).
- 40.Частка непрацюючих кредитів у банках за 2024 рік скоротилася до 30%. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/chastka-nepratsyuyuchih-kreditiv-u-bankah-za-2024-rik-skorotilasya-do-30> (дата звернення: 22.03.2025).
- 41.Як ШІ змінює українські банки - Fintech Insider. *Fintech Insider - Дізнавайся першим*. URL: <https://fintechinsider.com.ua/yak-shi-zminyuye-ukrayinski-banku/> (дата звернення: 25.03.2025).

42. BNP Paribas Group: Results as at 31 December 2024. *BNP PARIBAS. The bank for a changing world*. URL: <https://group.bnpparibas/en/press-release/bnp-paribas-group-results-as-at-31-december-2024> (дата звернення: 21.03.2025).
43. Cashless Countries. *Money.co.uk. Take control of your money – Compare credit cards, loans, mortgages & more*. URL: <https://www.money.co.uk/credit-cards/cashless-countries> (дата звернення: 24.03.2025).
44. Digital payments – worldwide. *Statista market forecast. Statista*. URL: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/digital-payments/worldwide#transaction-value> (дата звернення: 24.03.2025).
45. In banca più posto ai computer: Bper Banca annuncia 2.000 tagli. *Today*. URL: <https://www.today.it/economia/banche-licenziamenti-intelligenza-artificiale.html> (дата звернення: 24.03.2025).
46. Infosys Banking Tech Series. *Infosys Germany - IT Business Services & Consulting - Overview*. URL: <https://www.infosys.com/industries/financial-services/insights/bank-tech-index.html> (дата звернення: 24.03.2025).
47. Remarks by Assistant Secretary Graham Steele at the Federal Insurance Office and NYU Stern Volatility and Risk Institute Conference on Catastrophic Cyber Risk and a Potential Federal Insurance Response. *U.S. Department of the Treasury*. URL: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1922> (дата звернення: 21.03.2025).
48. UKRSIBBANK. Банк для світу, що змінюється. URL: <https://ukrsibbank.com/> (дата звернення: 19.03.2025).
49. What Are Smart Contracts and How Do They Work? *Binance Academy*. URL: <https://academy.binance.com/uk-UA/articles/what-are-smart-contracts> (дата звернення: 24.03.2025).
50. 75% of consumers now using mobile wallets – survey. Home of FinTech & Banking News. *FinTech Magazine*. URL: <https://fintechmagazine.com/digital-payments/75-of-consumers-now-using-mobile-wallets-survey> (дата звернення: 24.03.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Консолідований звіт АТ «УкрСиббанк» за 2022 - 2023 рр.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2023 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
АКТИВИ			
Готівка	6	1 909 485	2 695 862
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України («НБУ») і короткострокові розміщення в НБУ	6	11 899 006	5 282 421
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	6	28 532 835	34 439 848
Кредити та аванси банкам	7	20	379 898
Похідні фінансові активи	25	14 096	-
Кредити та аванси клієнтам	8	11 237 375	14 746 900
Інвестиції в цінні папери	9	82 999 939	45 696 409
Основні засоби	10	1 845 668	1 309 552
Інвестиційна нерухомість		340	-
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	832 416	729 097
Відстрочені податкові активи	21	215 996	110 380
Активи із права користування	11	120 054	150 760
Інші фінансові активи	12	2 075 745	2 147 251
Інші нефінансові активи	12	234 021	750 647
ЗАГАЛЬНА СУМА АКТИВІВ		141 916 996	108 439 025
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	1 448	1 784
Похідні фінансові зобов'язання	25	89 856	1 603
Кошти клієнтів	13	119 624 992	93 635 053
Орендні зобов'язання	15	116 387	145 078
Поточні податкові зобов'язання		3 207 329	290 299
Інші фінансові зобов'язання	14	1 216 163	951 251
Інші нефінансові зобов'язання	14	290 544	263 988
ЗАГАЛЬНА СУМА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		124 546 719	95 289 056
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	16	5 069 262	5 069 262
Емісійний дохід	16	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток		11 489 755	7 269 447
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства		17 370 246	13 149 938
Частки участі, що не забезпечують контролю		31	31
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		17 370 277	13 149 969
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		141 916 996	108 439 025

Затверджено до випуску та підписано:

Л. Дюпуш,
Голова Правління АТ «УКРСИББАНК»

Т. В. Семенюк,
Головний бухгалтер – Начальник Управління
фінансового та податкового обліку Департаменту
фінансів АТ «УКРСИББАНК»

Проміжний консолідований звіт за АТ «УкрСиббанк» за 2023 – 2024 рр.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРСИББАНК» (код 09807750)

Консолідований звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2024 року
(у тисячах українських гривень)

	Примітки	31 грудня 2024 року	31 грудня 2023 року
АКТИВИ			
Готівка	6	2 390 037	1 909 485
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України («НБУ») і короткострокові розміщення в НБУ	6	12 079 802	11 899 006
Кореспондентські рахунки, депозити та кредити овернайт у банках	6	40 769 724	28 532 835
Кредити та аванси банкам		20	20
Похідні фінансові активи	23	9 764	14 096
Кредити та аванси клієнтам	7	12 475 246	11 237 375
Інвестиції в цінні папери	8	95 065 496	82 999 939
Основні засоби	9	2 275 761	1 845 668
Інвестиційна нерухомість		321	340
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	9	876 510	832 416
Відстрочені податкові активи	19	209 299	215 996
Активи із права користування	10	129 298	120 054
Інші фінансові активи	11	2 287 795	2 075 745
Інші нефінансові активи	11	511 740	234 021
ЗАГАЛЬНА СУМА АКТИВІВ		169 080 813	141 916 996
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		1 173	1 448
Похідні фінансові зобов'язання	23	19 613	89 856
Кошти клієнтів	12	144 394 619	119 624 992
Орендні зобов'язання		128 106	116 387
Поточні податкові зобов'язання		1 469 956	3 207 329
Інші фінансові зобов'язання	13	1 369 395	1 216 163
Інші нефінансові зобов'язання	13	282 360	290 544
ЗАГАЛЬНА СУМА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		147 665 222	124 546 719
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	14	5 069 262	5 069 262
Емісійний дохід	14	811 229	811 229
Нерозподілений прибуток		15 535 069	11 489 755
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, ЩО ВІДНОСИТЬСЯ ДО ВЛАСНИКІВ МАТЕРИНЬСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА		21 415 560	17 370 246
Частки участі, що не забезпечують контролю		31	31
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		21 415 591	17 370 277
ЗАГАЛЬНА СУМА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		169 080 813	141 916 996

Напрямки наданих кредитів АТ «УкрСиббанк» клієнтам за 2022 – 2024 рр.

	31 грудня 2023 року		31 грудня 2022 року	
	Сума	%	Сума	%
Комерційна діяльність і торгівля	5 721 850	40	4 998 152	27
Фізичні особи	3 459 686	24	5 027 189	27
Промислове виробництво	1 908 550	13	4 438 026	23
Телекомунікації	1 718 003	12	1 905 579	10
Сільське господарство та харчова промисловість	1 455 496	10	2 094 736	11
Транспорт і послуги зв'язку	37 057	0	117 291	1
Фінансові послуги	3 472	0	89 492	0
Інше	72 996	1	162 184	1
Усього кредитів та авансів клієнтам, до вирахування резерву на покриття очікуваних кредитних збитків	14 377 110	100	18 832 649	100

	31 грудня 2024 року		31 грудня 2023 року	
	Сума	%	Сума	%
Комерційна діяльність і торгівля	7 476 680	54	5 721 850	40
Фізичні особи	3 177 973	23	3 459 686	24
Промислове виробництво	2 146 470	16	1 908 550	13
Сільське господарство та харчова промисловість	652 085	5	1 455 496	10
Фінансові послуги	121 215	1	3 472	0
Транспорт і послуги зв'язку	34 263	0	37 057	0
Телекомунікації	4 651	0	1 718 003	12
Інше	131 585	1	72 996	1
Усього кредитів та авансів клієнтам, до вирахування резерву на покриття очікуваних кредитних збитків	13 744 922	100	14 377 110	100